

LIETUVOS PREZIDENTAS GITANAS NAUSĖDA 59 KARIŪNAMS SUTEIKĖ
PIRMĄJĮ KARININKO – LEITENANTO LAIPSNĮ

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos absolventams suteikė pirmąjį karininko – leitenanto laipsnį. S. Daukanto aikštėje vykusioje iškilmingoje ceremonijoje Tėvynei prisiekė 59 ką tik studijas akademijoje pabaigę kariūnai.

Pasak Prezidento, simboliška, kad Lietuvos karininko priesaiką absolventai davė būtent Birželio 23-iąją – sukilimo prieš sovietinę okupaciją dieną, ir pakvietė niekada to nepamiršti bei semtis iš šios datos įkvėpimo.

„Efektyvios gynybos pagrindas visada buvo ir bus žmonės, kuriems Tėvynės meilė, drąsa ir pareiga nėra tušti žodžiai. Kurie pasiryžę daug ir sunkiai dirbti, kad įgytų ir palaikytų būtinus įgūdžius. Todėl kiekvienas gerai pasirengęs ir pratybose užsigrūdinęs karys – mūsų šalies turtas. Ir vadovauti jiems bei pavyzdį rodyti turi tikri lyderiai – profesionalūs Lietuvos karininkai“, – teigė Prezidentas.

Pasak Prezidento, šiandien išstartais priesaikos žodžiais absolventai užbaigė svarbų gyvenimo etapą. Palikę už nugaros

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvavo pirmojo karininko laipsnio suteikimo ceremonijoje. *Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotraukos/ Robertas Dačkus*

daug intelektualinių, fizinių ir valios pastangų reikalaujančias studijas, išipareigojo ginti valstybę ir saugoti jos žmones.

„Pasirinkę tarnauti Lietuvai, nusipelnėte didžiausios visų mūsų pagarbos. Nuo šiol turėsite pateisinti pasitikėjimą, su

kuriuo į Jus žvelgs Lietuvos žmonės. Atstovausite mūsų šaliai ir kartu su sąjungininkais ruošitės ginti kiekvieną NATO teritorijos centimetrą. Visur ir visada būsite ištikimybės, atsidavimo ir kilnumo matas“, – sveikindamas karininkus teigė

Prezidentas.

Tai yra jau 30-oji Lietuvos karo akademijos absolventų laida. 48 vaikinai ir 11 merginų prisiekė ištikimai tarnauti Lietuvos valstybei, negailėdami jėgų ir gyvybės ginti Tėvynę, jos laisvę ir nepriklausomybę.

somybę.

Šalies vadovas Karo akademijos absolventams palinkėjo niekada nenustoti mokytis ir tobulėti, stiprybės ir didžiausios sėkmės jų tarnyboje.

Prezidento komunikacijos grupė

KARINIS MAIŠTAS RUSIJOJE:
„WAGNER“ VADAS IŠVYKS
Į BALTARUSIJĄ, KALTINIMAI JAM BUS
PANAIKINTI

Dmitrijus Peskovas ir Vladimiras Putinas.

AP

Jevgenijus Prigožinas sutiko deeskaluoti situaciją Rusijoje, pranešė Baltarusijos prezidento kanceliarija. Oficialiame Baltarusijos prezidentūros birželio 24 d. „Telegram“ kanale paskelbtame pranešime sakoma, kad samdinių grupės „Wagner“ vadovas sutiko sustabdyti tolesnį savo kovotojų judėjimą po Rusiją. Taip pat susitarta

dėl „Wagner“ karių saugumo užtikrinimo. J. Prigožinas patvirtino, kad jo kovotojai grįžta į bazes, skelbia „Sky News“.

J. Prigožinas išplatino garso pranešimą, kuriame patvirtino, kad jo kovotojai grįžta į savo bazes. Jis sako, kad „davė įsakymą pasukti atgal, nes kyla pavojus, kad gali būti pralietas kraujas.“

Kremliaus atstovas spaudai Dmitrijus Peskovas pareiškė, kad „Wagner“ vadovas Jevgenijus Prigožinas išvyksta į Baltarusiją, skelbia Rusijos valstybinė naujienų agentūra „RIA Novosti“.

Pareigūnas nenurodė, ką konkrečiai J. Prigožinas veiks Baltarusijoje.

Pranešimuose taip pat teigiama, kad Rusijos valdžios institucijos panaikins kaltinimus jam ir jo vadovaujamoms „Wagner“ pajėgoms, kad būtų išvengta „kraujo praliejimo“.

D. Peskovas pareiškė, kad „Wagner“ samdiniai, norintys pasirašyti sutartį su Rusijos Gynybos ministerija, gali tai padaryti, o šiandieniniame sukilime dalyvavę kovotojai nebus persekiojami.

„Wagner“ sukilimas neturės įtakos Rusijos puolimui Ukrainoje, pareiškė Kremliaus atstovas spaudai Dmitrijus Peskovas.

Pasak jo, „negali būti nė kalbos“ apie tai, jog nutrauktas samdinių grupės sukilimas turės įtakos Rusijos kauri prieš Ukrainą.

LRT

VOKIETIJA PRIĖMĖ „MODERNIAUSIĄ
PASAULYJE IMIGRACIJOS ĮSTATYMĄ“

Vokietijos parlamentas birželio 23 d. penktadienį priėmė naują imigracijos įstatymą, kurio projektas kėlė daug ginčų.

Naujuoju teisės aktu siekiama paskatinti kvalifikuotus darbuotojus iš ne Europos Sąjungos valstybių atvykti į Vokietiją, taip pat atverti galimybes šalyje jau esantiems prieglobsčio prašytojams.

Per galutinį vardinį balsavimą už įstatymą balsavo 388 parlamentarai, prieš – 242, o 31 susilaikė.

Valdančioji koalicija, kurią sudaro kanclerio Olafo Scholzo socialdemokratai (SPD), Žaliųjų partija ir Laisvieji demokratai (FDP), beveik vienbalsiai balsavo už.

Opozicinis konservatorių blokas CDU/CSU ir kraštutinių dešiniųjų partija „Alternatyva Vokietijai“ (AfD) balsavo prieš įstatymą, pranešė Bundestago administracija.

Priimdama šį teisės aktą Vokietija įgijo „moderniausią pasaulyje imigracijos įstaty-

mą“, – 736 vietų Bundestage Berlyne sakė vidaus reikalų ministrė Nancy Faeser. Pasak jos, kitu žingsniu reikėtų „žymiai sumažinti biurokratiją“, kad kvalifikuotiems darbuotojams kelias į Vokietiją būtų ne toks sudėtingas.

Įstatymo projektą stabdė kliuvinys – vadinamoji galimybių kortelė, pagrįsta taškų sistema. Joje atsižvelgiama į būsimo imigranto kalbų mokėjimą, profesinę patirtį, amžių ir ryšį su Vokietija.

Pavyzdžiui, IT specialistai galėtų atvykti į Vokietiją net ir neturėdami aukštojo išsilavinimo, jei galėtų įrodyti, kad turi tam tikrą kvalifikaciją. **ELTA**

Dėmesio skaitytojams! Pranešame, kad „Dirvos“ priešatostoginė laida yra Nr. 6, išleista birželio 27 d., o poatostoginė laida, Nr. 7, išeis liepos 18 d.

Visiems skaitytojams linkime malonių vasaros atostogų!

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda antradienį, birželio 20 d., Seime skaitė savo ketvirtąjį metinį pranešimą. Jame didelį akcentą skyrė ne tik užsienio politikai, tebevykstančiam pražūtingam karui Ukrainoje, bet ir Lietuvos politiniam laukui.

Molėtų rajone, Alantoje, vyksta jubiliejinis 30-asis „Santaros-Šviesos“ suvažiavimas. Pagrindinis dėmesys skiriamas kultūros, pilietiškumo, politikos, mokslo dabarties ir ateities klausimams. Į susitikimą Alantoje atvykęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas **Vytautas Landsbergis** sako, kad „Santaros-Šviesos“ idėjos reikalingos ir šiandien. Organizacija „Santara-Šviesa“ įkurta 1957 m. Jungtinėse Amerikos Valstijose, nuo 1993 m. suvažiavimai kasmet rengiami ir Lietuvoje.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (LAT) birželio 23 d., penktadienį perkvalifikavo **Algirdo Paleckio** veiksmus į rengimąsi šnipinėti Rusijai ir pusmečiu sumažino jam skirtą laisvės atėmimo bausmę. Jam skirta bausmė nuo anksčiau paskirtos šešerių metų sutrumpinta iki pusės metų.

Panevėžio apygardos teismas birželio 22 d., ketvirtadienį išteisino visus kaltinamuosius Ignalinos atominės elektrinės (IAE) rengto 1,5 mln. eurų vertės aukciono baudžiamojoje byloje. Teisėsaugos pareigūnams įtarimų sukėlė 2014 metais rengtas IAE aukcionas, kuriame įmonė pardavė 2 tūkst. tonų varinių vamzdelių, užterštų radioaktyviomis medžiagomis. Įtariama, kad aukciono laimėtoja – Vokietijos bendrovė „Sypra“ – buvo žinoma iš anksto. Manoma, kad jau po aukciono IAE teritorijoje buvo sumontuota užterštų vamzdelių valymo įranga, nors aukcioną laimėjusi įmonė privalėjo išvežti iš Lietuvos užterštą pirkinį nevalytą.

Seimas birželio 22 d. atmetė „darbiečio“ Valdemaro Valkiūno projektą, kad vaikai kas mėnesį tėvams mokėtų savotišką pensiją. Už tai balsavo 35 Seimo nariai, prieš buvo 22, susilaikė 46 politikai. Parlamentaras siūlė, kad tais atvejais, kai gyventojas turi pilnamečių vaikų, jam būtų iš kiekvieno vaiko mokama 5 proc. jo gaunamų metinių pajamų.

Muitininkai praėjusią savaitę prie Alytaus sulaikė rusiškus agurkus vežusį vilkiką, kurio viduje aptiko vieną didžiausių šiomet – 2,3 mln. eurų vertės – cigarečių kontrabandą. Muitinės kriminalinė tarnyba (MKT) birželio 22 d., ketvirtadienį nurodo, kad apie kontrabandinį 1122 dėžių nelegalių cigarečių krovinį pranešama baigus neatidėliotinus ikiteisminio tyrimo veiksmus.

Nepriklausomai nuo leidimo gyventi Lietuvoje termino, į šalį atvykę užsieniečiai galės mokytis valstybinės lietuvių kalbos. Tokią galimybę sudarė Seimas, birželio 22 d. priėmęs tai numatančias Užimtumo įstatymo pataisas. Už jas balsavo 112 Seimo narių, prieš nebuvo, 1 susilaikė. Tikimasi, kad įstatymo pakeitimas palengvins užsieniečių integraciją į šalies darbo rinką.

Riausiųjų prie Seimo bylos posėdyje birželio 21 d., trečiadienį nacistines tatuiruotes demonstravusio kaltinamojo Andriaus Lobovo atžvilgiu pradėta administracinė teisena dėl draudžiamų simbolių, žiniasklaidą informavo policija. A. Lobovas vykusiame bylos posėdyje išsirengė iki pusės ir viešai demonstravo tatuiruotes – Adolfo Hitlerio atvaizdą, nacistinę simboliką. Riaušės prie parlamento rūmų Vilniuje kilo 2021 metų rugpjūčio 10-osios vakarą po mitingo prieš Vyriausybės ribojimus, skirtus imuniteto nuo koronaviruso neturintiems ir nesitestuojantiems žmonėms.

Nuo kitų metų pradžios valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos viešąją informaciją neįgaliesiems turės pateikti bent vienu jų pasirinktu prieinamu bendravimo būdu, skelbia Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM). Siekiant padėti institucijoms pasiruošti, ministerija imasi bandomojo projekto – dalyje institucijų jau dabar informacija yra lengviau prieinama negalia turintiesiems.

Lietuvos radijo ir televizijos komisija (LRTK) birželio 21 d., trečiadienį priėmė sprendimą blokuoti IP adresus, kuriais sudaroma galimybė Lietuvoje žiūrėti draudžiamas transliuoti pagrindines Rusijos televizijos programas. Analogiškus sprendimus LRTK yra priėmusi kovą ir gegužę. ES Tarybos priimtuose reglamentuose nurodyti subjektai, kuriems taikomos tokios ribojamosios priemonės: „Russia Today“ anglų kalba, „Russia Today“ Jungtinė Kataralystė, „Russia Today“ Vokietija, „Russia Today“ Prancūzija, „Russia Today“ ispanų kalba, „Sputnik“, „Rossiya RTR“ / „RTR Planeta“, „Rossiya 24“ / „Russia 24“, „TV Centre International“, „NTV / NTV Mir“, „Rossiya 1“, „RENTV“, „Pervyi Kanal“. LRTK teigimu, kadangi draudžiamos platinti televizijos programos perduodamos naudojant interneto ryšį, darytina išvada, kad interneto paslaugų teikėjai prisideda prie draudžiamų platinti televizijos programų transliacijos. Anot įstaigos, todėl teikėjai privalo imtis visų įmanomų priemonių, kad įtrauktas į reglamentų sąrašą turintis nebūtų pasiekiamas.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

JEI RUSIJA PANAUDOS BRANDUOLINĮ GINKLĄ PRIEŠ UKRAINĄ, TAI BUS NATO UŽPUOLIMAS

JAV senatoriai Lindsey Grahamas (dešinėje) ir Richardas Blumenthalis.

AP

Jeigu Rusija panaudotų prieš Ukrainą branduolinį ginklą, tai reikštų ataką prieš NATO, pareiškė du JAV senatoriai, parengę atitinkamą rezoliuciją.

Jų nuomone, reaguodamas į taktinio branduolinio ginklo panaudojimą Aljansas turėtų aktyvuoti 5-ąją savo sutarties straipsnį dėl kolektyvinės gynybos.

Tai birželio 23 d. skelbia vokiečių transliuotojas „Deutsche Welle“ (DW).

JAV Senate buvo parengtas rezoliucijos projektas siūlant bet koki branduolinio sprogtamojo užtaiso panaudojimą Ukrainos teritorijoje laikyti NATO užpuolimu, birželio 22 d., vakare paskelbė respublikonų senatorius Lindsey

Grahamas.

Jis kalbėjo bendroje spaudos konferencijoje su teksto bendraautoriumi, demokratų senatoriumi Richardu Blumenthalium.

„Šiandien pateikėme rezoliuciją, kurios esmė ta, kad jei Rusija ar Baltarusija susprogdins branduolinį užtaisą Ukrainos teritorijoje, norėdamos sustabdyti kontrpuolimą ar bandydamos palaužti ukrainiečių tautos valią, tai tokia ataka turi būti laikoma NATO užpuolimu“, – sakė L. Grahamas.

Jo teigimu, Rusija turi turėti galvoje, kad branduolinio ginklo panaudojimas Ukrainoje sukels masinį Aljanso atsaką ir jį kariaus su NATO.

Savo paskyroje sociali-

niame tinkle „Twitter“ L. Grahamas paaiškino, kad taktinio branduolinio ginklo panaudojimas ar atominio objekto susprogdinimas Ukrainos teritorijoje nulemtų radioaktyvią taršą taip pat ir NATO teritorijoje, todėl Aljansas turėtų aktyvuoti 5-ąjį straipsnį.

Autoritarinis Baltarusijos prezidentas Aliaksandras Lukašenka pranešė, kad jo šalyje pradėdami dislokuoti Rusijos taktiniai branduoliniai ginklai.

Taktiniai branduoliniai ginklai skirti sunaikinti priešo karius ir ginklus mūšio lauke. Jų veikimo nuotolis palyginti nedidelis, o galingumas daug mažesnis nei tarpžemyninėse balistinėse raketose įrengtų branduolinių galvučių, galinčių sunaikinti ištisus miestus. **LRT**

JAV ĮSTATYMŲ LEIDĖJAI PATVIRTINO KINIJĄ PAPIKTINUSĮ TAIVANO PREKYBOS SUSITARIMĄ

Jungtinių Valstijų įstatymų leidėjai nubalsavo už susitarimą, kuriuo siekiama stiprinti ekonominius santykius su Taivanu.

Pekinas šiuo žingsniu pasipiktino.

JAV ir Taivano XXI amžiaus prekybos iniciatyva supaprastinami muitinės patikrinimai, siekiama tobulinti reguliavimo procedūras ir nustatyti kovos su korupcija priemones.

Birželio 21 d, Atstovų Rūmams pritarus šiam dokumentui, dabar jis keliauja į Senatą, aukštesnius JAV Kongreso rūmus, kur, kaip tikimasi, bus patvirtintas.

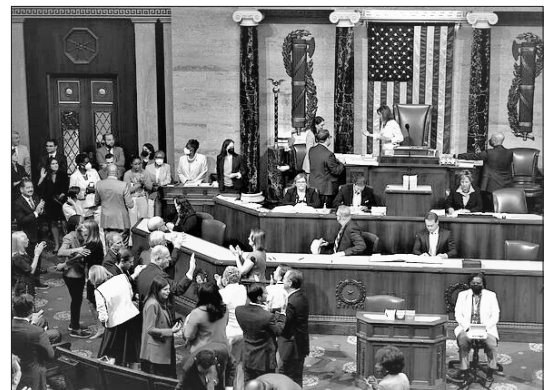
Birželio 21 d., ketvirtadienį Kinija pareiškė, kad šis žingsnis „rimtai prieštarauja JAV paskelbtam įsipareigojimui palaikyti tik neoficialius santykius su Taivanu“.

Pekinas, anot kinų, ryžtingai priešinas, kad bet kuri valstybė, su kuria jis palaiko diplomatinis ryšius, pasirašytų susitarimus „su Kinijos Taivano regionu, turinčius suvereniteto

ar oficialaus pobūdžio atspalvį“, sakoma Užsienio reikalų ministerijos pareiškimе naujienų agentūrai AFP.

„JAV turėtų... nustoti skatinti ir nedelsiant atšaukti [susitarimą] bei nustoti siųsti klaidingus signalus „Taivano nepriklausomybės“ separatistinėms jėgoms“, – teigė ministerija. Vašingtonas nepalaiko oficialių diplomatinės santykių su savarankišku Taivanu, kurį Kinija laiko savo teritorijos dalimi ir yra pažadėjusi vieną dieną jį susigrąžinti, prireikus – jėga.

Tačiau vyriausybės palaiko neoficialius ryšius per faktinę JAV ambasadą saloje – Amerikos institutą Taivane, kuris šio mėnesio pradžioje pasirašė susitarimą su Taibėjaus ekonomikos ir kultūros atstovy-

JAV Atstovų rūmai.

AP

be Jungtinėse Valstijose.

Nepaisant to, kad 1979 metais JAV nusprendė diplomatinį pripažinimą suteikti Pekinui, o ne Taibėjui, Vašingtonas išliko pagrindinis Taivano sąjungininkas ir ginklų tiekėjas. Jis taip pat yra antras pagal dydį salos prekybos partneris.

Balandį Pekinas surengė tris dienas trukusias karines pratybas, imituodamas salos blokadą. Taip jis reagavo į JAV Atstovų Rūmų pirmininko Kevino McCarthy ir Taivano lyderės Tsai Ing-wen susitikimą Kalifornijoje. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565-2029

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštų į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

PINIGAI NEKVEPIA

Lietuvoje, Vilniuje, beveik du dešimtmečius veikianti baltarusių (jos pagrindinis akcininkas yra Baltarusijos pilietis, tiesa, ši pavasarį netikėtai miręs) įsteigta įmonių grupė „Yukon Advanced Optics Worldwide“, vos tik Rusija užpuolė Ukrainą, pasmerkė agresorę, skyrė solidžią paramą ukrainiečiams bei pranešė stabdanti savo veiklą Rusijoje. Įmonių grupės veikla – optinių prietaisų gamyba. Iš pirmo žvilgsnio – gražu, sveikintina, verta pagarbos. O iš tikrųjų – po LRT tyrimo paaiškėjo, kad nuo karo pradžios Rusijoje tebeveikianti grupės įmonė „Mezon-A“ iš Rusijos klientų gavo mažiausiai 2,3 mln. eurų už parduotą produkciją, o tarp tų jos klientų yra grupė, prekiaujanti optiniais prietaisais ir vykdanti Rusijos valstybės gynybos užsakymus... Netruko žurnalistai internetinėje erdvėje aptikti ir laimingų teroristinės Rusijos karių įrašų, kuriuose jie dėkoja už naktinius taikiklius, padėsiančius „naikinti fašistus Ukrainoje“.

„Še tau, boba, devintinės!“ – sako kaimietis, kai paaiškėja koks nors šnipštas. „Čia tau ne krabų lazdelės“, – pridėtų kaunietis, priminęs, kad miesto meras V. Matijošaitis, nenutraukiantis savo verslo Rusijoje, tėra tik maža dalis to, kas vyksta – juk nuolat išgirstame naujienas apie dideles tarptautines kompanijas, kurios be sąžinės skrupulų tebevykdo savo gamybos ar prekybos veiklą Rusijoje ir neša mokesčius į šios šalies-agresorės biudžetą. Ir tai toli gražu ne kokios nors rusų ar baltarusių turtuolių įkurtos įmonės – jos gali būti net... JAV! Paskutinė tokia naujiena – JAV įsikūrusi šokolado ir sausainių gamintoja „Mondelez International“, kuri nors ir žadėjo, tačiau nenutraukė savo veiklos Rusijoje. Ir jei nebūtų sulaukusi boikoto Skandinavijos šalyse dėl to, kad tęsia savo komercinę veiklą Rusijoje, kažin, ar bent pirštą būtų pajudinusi. Beje, jos produkcija prekiaujama ir pas mus, bet tautiečių garbei reikia pasakyti, kad jau kuris laikas socialiniuose tinkluose platinami raginimai nepirkti „Mondelez“ produkcijos.

Tokia tad realybė – kol padori žmonija tikisi, kad tarptautinė opinija ir sankcijos sužlugdys putinistinę Rusiją, nepadorioji jos dalis kraunasi pinigines iš prekybos ukrainiečių gyvybėmis.

Po Trispalve – Kremliaus užmačios

Sakiau ir sakysiu – jei Kremlius pasikas po mūsų valstybingumo pamatais, tai tik panaudodamas mūsų pačių patriotizmą: jausmą, kuris neretai sukelia tokias stiprias emocijas, kad blaivus, analizuojantis protas nustumiamas „į antrą planą“. Prisiminkime, kiek Trispalvių plazdėjo vadinamajame „Šeimų marše“, kokios minios rinkosi ginti tautos pagrindo – šeimos (nors niekas jos nepuolė) ar „teisės rinktis“ (nors jos irgi niekas neatėmė). Paskui susirinko minios prie Seimo... Šįkart tautinių trispalvių buvo mažiau – visgi atsirado galvos galutinai nepameusių tautiečių, kuriems įtarimų sukėlė maršo organizatorių personalijos. Tiesa, tik po metų, Rusijai atvirai

NATO – UNIKALUS, IR UKRAINA TĄ SUPRANTA

NATO vadovai siunčia aiškią žinią – Ukraina taps NATO nare, bet tik pasibaigus Rusijos agresijai. Tuo pačiu ieškoma būdų, kad Viršūnių susitikime Vilniuje būdų pademonstruotų progresas, neleidžiantis Kyjivui nusivilti.

Diskusijos apie saugumo garantijas Ukrainai tik išryškina NATO unikalumą ir prasmę.

NATO yra 75-ąją sukaktį kitąmet minėsiantis kolektyvinės gynybos Aljansas, nors tokie dariniai istoriškai yra trapūs. Skaičiuojama, kad panašių susivienijimų gyvavimo mediana siekia vos penkiolika metų.

Kokia Šiaurės Atlanto organizacijos sėkmės paslaptis? Jis atitinka kertinius principus, kuriuos iškart po Antrojo pasaulinio karo aprašė žymus tarptautinių santykių tyrinėtojas Hansas Morgenthau.

Pirma, kolektyvinės gynybos sistemos dalyviai turi turėti karinį potencialą, pakankamą atremti agresorių. NATO su Jungtinėmis Valstijomis priešakyje lygių sau neturi.

Antra, sistemos dalyviai turi būti vienijami bendro vertybinio supratimo apie pasaulio tvarkos principus, kuriuos gina. Nors nesutarimų ir iššūkių netrūksta, Aljanso valstybės randa būdus juos išspręsti.

Trečia, sistemos dalyviai turi nustumti į šalį interesų nesutapimus tam, kad užtikrintų visų narių saugumą. Trumpalaikės naudos paieškos negali užgožti ilgalaikių įsipareigojimų. NATO atitinka ir šią sąlygą – kolektyvinės gynybos penktasis straipsnis per istoriją buvo panaudotas tik kartą, Rugsėjo 11-osios teroro aktų kontekste. Visą likusį laiką

sajungininkės išlaikė svyruojančių interesų iššūkį.

Galiausiai, NATO remiasi ne vien politikų deklaracijomis. Aljansas turi organizacinę struktūrą ir integruotą karinį dėmenį. Šiuo metu vykstanti transformacija, atliepianti Kremliaus agresiją, sugrąžins NATO į Šaltojo karo laikų parengties lygį.

Todėl vienintelė tvari saugumo architektūra Europoje ir ateityje remsis į NATO. Nėra aiškaus kelio, kuris Ukrainą galėtų paversti sėkminga to išimtimi. Antraip grės pilkosios zonos statusas.

Tai nereiškia, jog narystė tikėtina jau artimiausiu metu – NATO siekia išvengti tiesioginės karinės konfrontacijos su Rusija. Bet strateginės reikšmės žingsniai vardan saugios ateities turi būti žengiami jau dabar.

Linas Kojala, politologas, LRT.lt

LATVIJA IR ESTIJA, REAGUODAMOS Į „WAGNER“ MAIŠTĄ RUSIJOJE, SUSTIPRINO SIENŲ APSAUGĄ

Latvija ir Estija birželio 24 d. sugriežtino sienų apsaugą, reaguodamos į privačios karinės bendrovės „Wagner“ ginkluotą maištą Rusijoje.

Latvija taip pat paskelbė, kad dėl šių įvykių neįsileis rusų į šalį.

„Latvija atidžiai stebi, kaip vystosi situacija Rusijoje... Sienų apsauga sustiprinta, dėl dabartinių įvykių iš Rusijos išvykstančių rusų vizos ar sienos kirtimas nebus nagrinėjamas“, – socialiniame tinkle „Twitter“ pareiškė Latvijos prezidentas

Edgaras Rinkevičius.

„Latvija neišduos humanitarinių ar kitų rūšių vizų“, – pridūrė naujai išrinktasis prezidentas, kuris vis dar eina ir užsienio reikalų ministro pareigas.

Dar praėjusiais metais Latvija sustabdė naujų vizų išdavimą Rusijos piliečiams, tačiau iki šiol darė išimtį dėl humanitarinių vizų.

Kol kas nėra aišku, ar iki šiol išduotos vizos ir toliau bus tinkamos įvažiuoti į šalies teritoriją.

LRT

užpuolus Ukrainą, paaiškėjo, kad tai nebuvo atsitiktiniai veiksmai – akivaizdu, kad pagal Kremliaus planą reikėjo destabilizuoti politinę padėtį Lietuvoje ir paruošti dirvą ateiti į valdžią Maskvai palankioms politinėms jėgoms. Apsimetėliams patriotams teko prikąsti liežuvį, juo labiau kad kai kurių veiklą ėmėsi vertinti prokuratūra. Bet tai nereiškia, kad jų prorusiška veikla, pridengta lietuvišku patriotizmu, baigėsi!

Žinia, liepą Vilniuje vyks NATO viršūnių susitikimas; nors jau žinome, kad jame Ukrainai nelemta išgirsti kvietimą į NATO aljansą, visgi Rusijos agresijos auką palaikančių padorių lietuvių iniciatyva planuojama sostinę papuošti Ukrainos vėliavomis, parodant NATO šalių vadovams, kad Ukraina jau įrodė esanti verta būti šios gynybinės organizacijos gretose.

Ir ką jūs manote? Ogi atsirado visuomenėje žinomų veikėjų, kurie užsidegė nepaaiškinamu patriotizmu ir puolė raginti pasipriešinti šiai idėjai! Atseit, parodykime svečiams, kad čia Lietuva, o ne Ukraina, iškabinkime kuo daugiau tautinių trispalvių, kad šios užgožtų Ukrainos vėliavas ir akcijos prasmę – palaikyti Ukrainos siekius tapti NATO nare. Trumpai tariant, padėkime Kremlui...

Tiesa, toks raginimas nėra naujas – vos tik Ukrainą palaikančios valstybinės ir privačios institucijos solidarumo vardan iškėlė šios kovojančios šalies vėliavos, tuoj pasigirdo rusiškos propagandos giesmelės, neva nuvertinama mūsų Trispalvė, jai nebeliko vietos ir t. t.

Kai pasiklausai – patriotizmas, bet kai paanalizuoji pagal principą „kam tai naudinga“, aptinki – tai joks patriotizmas, tai sąmoninga, Rusijos naudai nukreipta veikla, prastai užmaskuota tariamo patriotizmo šydu.

Kęstutis Šilkūnas

SUNKIOS DIENOS V. PUTINO RUSIJAI

Didžiosios Britanijos gynybos ministerija rusų privačios karinės samdinių bendrovės „Wagner“ ginkluotą maištą pavadino reikšmingiausiu šių laikų iššūkiu Rusijos valstybei.

Paskelbtame ministerijos žvalgybos pranešime sakoma, kad Jevgenijaus Prigožino vadovaujamos „Wagner“ ir Rusijos valstybės nesantaika virto atvira karine konfrontacija.

„Rostove prie Dono „Wagner“ beveik neabejotinai užėmė svarbius saugumo objektus, įskaitant štabą, vadovaujantį Rusijos karinėms operacijoms Ukrainoje. Kiti „Wagner“ junginiai juda į šiaurę per Voronežo sritį, beveik neabejotinai norėdami pasiekti Maskvą“, – sakoma pranešime. Jame nurodoma, kad „Wagner“ ir Rusijos saugumo pajėgų kovų įrodymų yra labai mažai.

„Artimiausiomis valandomis Rusijos saugumo pajėgų, ypač Rusijos nacionalinės gvardijos, lojalumas lems, kaip rutuliosis ši krizė“, – pažymėjo britų žvalgyba.

J. Prigožinas anksčiau pareiškė, kad yra kariuomenės štabo būstinėje Rostove prie Dono ir kad jo kovotojai kontroliuoja šio Rusijos pietinio miesto karinius objektus

Viename „Telegram“ birželio 24 d., pasirodžiusiame vaizdo įrašė, kuris nepriklausomai nebuvo patvirtintas, matyti J. Prigožinas, susitinkantis su Rusijos gynybos viceministru Junusu-Beku Jevkurovu ir Generalinio štabo viršininko pavaduotoju Vladimiru Aleksejevu. „Wagner“ vadas teigia, kad gelbsti Rusiją, ir reikalauja nušalinti gynybos ministrą S. Soigu bei Generalinio štabo viršininką V. Gerasimovą. **LRT**

LIETUVOS MINISTRĖ PIRMININKĖ INGRIDA ŠIMONYTĖ SUSITIKO SU IZRAELIO MINISTRU PIRMININKU BENJAMINU NETANYAHU

Darbo vizitą Izraelyje tęsianti Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė birželio 12 d., pirmadienį Jeruzalėje susitiko su Izraelio Valstybės Ministru Pirmininku Benjaminu Netanyahu.

Lietuvos ir Izraelio Vyriausybės vadovai aptarė saugumo padėtį Europoje ir Artimuosiuose Rytuose, tarptautinės bendruomenės paramos nuo Rusijos agresijos besiginančiai Ukrainai svarbą regioniniam ir globaliam saugumui, Lietuvos ir Izraelio dvišalius santykius bei bendradarbiavimo plėtros perspektyvas.

„Tiek Lietuva, tiek Izraelis gerai žino gyvenimo nesaugioje kaimynystėje iššūkius ir brangina taiką kaip pagrindą kurti gerovei. Rusijos karas prieš Ukrainą

kelia grėsmę ne tik mūsų regionui ar Europai, bet ir pasauliui, nes visų žemynų autoritariniai režimai stebi, kur brėšime raudonąsias linijas gindami taisyklėmis grįstą pasaulio tvarką ir jo saugumą”, – sakė premjerė I. Šimonytė.

Tvari taika gali būti pasiekta tik Ukrainai laimėjus, pabrėžė premjerė.

Premjerai aptarė saugumo situaciją ir Artimuosiuose Rytuose, Rusijos ir Irano bendradarbiavimą, kuris kelia pavojų saugumui šiame regione ir pasaulyje.

I. Šimonytė ir B. Netanyahu susitikime kalbėjosi apie Lietuvos ir Izraelio bendradarbiavimo plėtros galimybes kibernetinio saugumo, biotechnologijų ir kitose aukštos pridėtinės vertės sektoriuose, kuriuose, kaip

Lietuvos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė susitiko su Izraelio Ministru Pirmininku Benjaminu Netanyahu. **LRV**

pažymėjo premjerė, Izraelio pasiekimai yra ypatingi.

Lietuva ir Izraelis konku-

rencingoje globalioje ekonomikoje gali klestėti tik investuodamos į žmogiškąjį

kapitalą ir inovatyvius, aukštos pridėtinės sritis, sakė premjerė. **LRV**

LIETUVOS VYRIAUSYBĖS SIEKIS – NAUJAI KURIAMA EUROPINĖ AML AGENTŪRA VILNIUJE

Renginyje „AMLA – laukiame Tavęs Vilniuje“ dalyvavo Lietuvos finansų ministrė Gintarė Skaistė. **Katažynos Polubinskos nuotr.**

Europos Sąjungos (ES) mastu nusprendus steigti naują Pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos agentūrą (ang. *Anti-Money Laundering Agency*, AMLA), Lietuva dalyvauja atrankoje ir kviečia šią svarbią finansų sektoriaus įstaigą įsikurti Vilniuje. Renginyje „AMLA – laukiame Tavęs Vilniuje“ finansų ministrė Gintarė Skaistė pažymėjo, jog didžiausias Lietuvos privalumas – gausus būrys kompetentingų specialistų, dinamiška finansų sektoriaus ekosistema ir aukšta gyvenimo kokybė Vilniuje.

„Esame Vyriausybės lygiu išsikėlę ambiciją pritraukti AMLA į Lietuvą. Buvome vieni pirmųjų nusprendę dalyvauti atrankoje, nuosekliai telkiame palaikymą mūsų kandidatūrai. Įvertinę Lietuvos privalumus – sukauptas kompetencijas viešajame sektoriuje, didelę atitikties ekspertų bendruomenę, didelę pinigų ir

terorizmo finansavimo prevencijos patirtį, patogią Vilniaus lokaciją, kultūrų įvairovę ir gerą šalies reputaciją valdant rizikas tiek tradiciniame finansų sektoriuje, tiek ir Fintech segmente – esame įsitikinę, kad Vilnius būtų geriausi namai naujai kuriamai ES pinigų plovimo prevencijos agentūrai – pažymėjo ministrė G. Skaistė. – AMLA įkūrimas Vilniuje siųstų reikšmingą signalą dabartinėje geopolitinėje realybėje ir būtų stiprus pasitikėjimo Lietuva ženklas, simbolizuojantis dar gilesnę integraciją į svarbiausias ES struktūras”.

Vilnius – išskirtinė vieta AML agentūrai

Vienas pagrindinių Vilniaus, kaip AMLA namų, pranašumų – sėkminga pinigų plovimo rizikų valdymo patirtis ir aukšta prevencijos įgyvendinimo kultūra, kuri pasižymi išskirtiniu viešo ir privataus sektorių

bendradarbiavimu. Nuolat tobulinama rizikos valdymo sistema, įgyvendinamos tarptautinės rekomendacijos, proaktyviai ieškomi geriausi sprendimai. Vienas geriausių pavyzdžių – pernai priimtas su kripto turtu susijęs nacionalinis reguliavimas, siekiant didinti sektoriaus skaidrumą ir prevenciją.

Lietuva yra viena lyderiaujančių finansinių technologijų (Fintech) šalių, įsitvirtinusi, kaip tarptautinis Fintech centras. Lietuvoje veikia daugiau kaip 250 finansinių technologijų įmonių, buriančių per 7 tūkst. specialistų, o jų veiklos apima nuo tarptautinių mokėjimų ir perlaidų, skaitmeninės bankininkystės, investicijų internetu iki tarpusavio skolinimosi, sutelktinio finansavimo instrumentų valdymo ir pan. Šiuo metu Finansų ministerija finalizuoja Nacionalinį 2023-2028 m. Fintech sektoriaus plėtros planą, kuris padės užtikrinti, kad Lietuvos lyderystė šiame sektoriuje būtų tvari ir tęstinė, skatinanti kokybišką Fintech vystymąsi, įtvirtinant kompetencijų centro poziciją Europoje.

Sparčiai plečiantis finansinių technologijų sektoriui,

stiprėja ir rinkos bei viešojo sektoriaus ekosistema, išsiskirianti reguliuotojų ir priežiūros institucijų kompetencijomis. Lietuva turi sukaupusi gerosios praktinės reguliavimo patirties kovojant su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir kitomis rizikomis. Be to, labai svarbų vaidmenį atlieka Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras (PPPKC), įsteigtas Finansų ministerijos kartu su Lietuvos Banku ir didžiausiais rinkos dalyviais.

Tačiau pats svarbiausias Lietuvos ekosistemos koziris – žmonės. Lietuvoje yra per 10 tūkst. specialistų, dirbančių pinigų plovimo prevencijos srityje. Siekiama, kad Lietuvos talentų bendruomenė nuolat augtų ir tobulėtų, todėl Finansų ministerija, PPPKC ir Mykolo Riomerio universitetas yra sukūrę Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sertifikavimo programą, kuri užtikrina naujų kvalifikuotų specialistų atėjimą į rinką. Nuolat tęsiantis specialistų rengimui, persikvalifikavimui ir finansinių technologijų sektoriaus plėtrai – talentų bazė Lietuvoje ir toliau plėsis.

Kadangi agentūroje dirbs specialistai iš visos Europos, renkantis alokaciją svarbūs ir kiti aspektai, pvz., tai, jog Vilnius, kaip žaliausia Europos sostinė, gali pasiūlyti aukštą gyvenimo kokybę su gausybe žaliųjų erdvių. Šalies sostinėje turime kokybiškas sveikatos ir socialines paslaugas, aukščiausius standartus atitinkančią, daugiakalbę švietimo sistemą, dinamišką ir aktyvią darbo rinką. Kaip šalis, Lietuva pasižymi aukštu užsienio kalbų mokėjimo

lygiu. Vilnius visos Europos specialistams gali pasiūlyti vakarietišką darbo ir gyvenimo kokybę mieste, kainų atžvilgiu pasižyminčiame konkurencingumu lyginant su kitomis Vakarų sostinėmis ar didmiesčiais.

AMLA – naudinga Lietuvai

AMLA įkūrimas Vilniuje būtų stiprus kokybės ženklas patvirtinsiantis Lietuvos pasiekimus šioje srityje ir įvertinantis daugiameį viešojo sektoriaus ir rinkos dalyvių įdirbį. Tačiau tuo pačiu AMLA atėjimas į Lietuvą papildytų Lietuvos finansų sektoriaus ekosistemą – tiek reguliuotojams ir priežiūros institucijoms, tiek ir privačiam verslui AMLA yra itin svarbus.

Galiausiai, AMLA Vilniuje atneštų ir ekonominės naudos, kadangi agentūroje ilgainiui galėtų dirbti apie 400 specialistų. Tai, jog dalis specialistų persikeltų iš Europos, atvyks su šeimomis, reiškia, kad institucijos įsikūrimas sostinėje reikštų papildomą impulsą miesto ir šalies ekonomikai ir atskiriems sektoriams.

Europos mastu agentūros kūrimo iniciatyva parodyta 2021 m. Tikimasi, kad sutarimas dėl to, kur įsikurs AMLA ir kokį konkrečiai mandatą turės ES lygiu bus pasiektas iki šių metų pabaigos, o nauja institucija darbą pradės jau kitų metų pirmoje pusėje.

AMLA bus pagrindinė institucija užtikrinanti nuoseklią ir vieningą ES finansų sektoriaus pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sistemą bei koordinuojanti veiksmus su valstybių narių nacionalinėmis priežiūros institucijomis. **LR FM**

SEIMO NARIO VALDO RAKUČIO PRANEŠIMAS: „PAREIGA SAUGOTI BIRŽELIO SUKILIMO ATMINIMĄ”

Šiandien (birželio 22 d., – *red.*) sukanka 82 metai nuo Lietuvos sukilimo, bandžiusio pakeisti likimo mums nubrėžtą kelią, pradžios. Sukilimas tapo pirmuoju žingsniu Lietuvos antisovietinės rezistencijos kelyje ir svarbia gaire penkis dešimtmečius trukusios kovos už Lietuvos valstybės nepriklausomybę.

Nors sukilėliams nepavyko įtvirtinti nepriklausomybės, jie suformavo Laikinąją Vyriausybę ir per radiją paskelbė apie nepriklausomos Lietuvos atkūrimą. Tokiu būdu buvo pademonstruota, kad lietuvių tauta savanoriškai neprisijungė prie Sovietų valstybės, nesusitaikė su pavergimu ir nepasirinko bolševikinio vystymosi kelio. Birželio sukilimas nuplovė 1940-ųjų kapituliacijos gėdą ir sau bei pasauliui parodė tautos valią priešintis. Sukilimas grąžino Lietuvos visuomenei viltį, kad ateityje bus įmanoma atkurti Lietuvos

nepriklausomybę. Lietuvos diplomatai užsienyje, besiremami sukilėlių vyriausybės paskelbtu nepriklausomybės atkūrimu ėmė aktyviau kelti Lietuvos politinio savarankiškumo klausimą.

Birželio sukilimo įvykiai sugriovė sovietų piešiamą paveikslą apie savanorišką Lietuvos nepriklausomybės kelio atsisakymą. Sovietmečiu sukilimo atmintis buvo sistemingai persekiojama ir trinama. Po Sovietų valstybės žlugimo, Rusija tęsia sukilimo atminties puolimo politiką, siekdama ją pavaizduoti kaip nacių kolaborantų ir žydšaudžių maištą prieš „teisėtą” SSRS valdžią. Dergdama Birželio sukilimo atminimą, Rusija mėgina diskredituoti Lietuvos valstybingumo pamatus. Apmaudu, bet šiuo metu pastebimos ir dalies lietuvių pastangos diskredituoti sukilimą, tapatinant jį su nacių Vokietija, Holokaustu,

Kaunas, 1941 m.

„Vikipedijos” puslapio bendro naudojimo nuotr.

taip iškreipiant Lietuvos istorinę atmintį.

Šiandien prisiminkime savo pareigą saugoti sukilimo atminimą, pagerbiant sukilimo aukas ir didvyrius.

Kadaise Birželio sukilimas įkvėpė rezistentus – partizanus ir disidentus – imtis kovos už Lietuvos laisvę. Lygiai taip pat jis galėtų įkvėpti mūsų jaunimą ir ateities kartas

branginti Lietuvą ir jos laisvę, kaip ją brangino sukilėliai, o, iškilus reikalui – tęsti laisvės kovas ir ateityje.

LR Seimo narys Valdas Rakutis

SEIMO IR PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KOMISIJA: „AMERIKOS LIETUVIAI AKTYVIAI REMIA LIETUVOS MOKYKLAS”

Iš kairės: Dalia Asanavičiūtė, Andrius Vyšniauskas, Artūras Žilys ir Linas Slušnys.
LR Seimo kanceliarijos nuotr.

„Džiaugiuosi, kad iš emigracijos į Tėvynę grįžtama ir širdimi, nuoširdžiai prisidedant prie Lietuvos klestėjimo,” – sako Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininkė **Dalia Asanavičiūtė** kartu su komisijos nariu, Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių organizacijos „Saulutė” (*Sunlight Children’s Aid for Lithuania*) valdybos nariu **Artūru Žiliu** iš Čikagos lankydami Lietuvos mokyklas, kuriose ši organizacija finansuoja skaitmeninių laboratorijų (angl. *Digital fabrication laboratories*) ir klasių vaikams su specialiaisiais poreikiais įrengimą.

Organizacijai „Saulutė” vadovauja ir jos veikloje dalyvauja tik savanoriai, o veiklą remia daugybė Amerikos

lietuvių, norinčių palengvinti Lietuvos regionų vaikų, kurie domisi inžinerijos, robotikos ir technologijų mokslais, ir vaikų su specialiais poreikiais gyvenimą, sudarydami jiems galimybę tobulėti ir įgyvendinti savo svajones. Anot A. Žilio, tokiose laboratorijose besimokydami mažų miestelių moksleiviai turi galimybę dalyvauti tarptautiniuose technologijų konkursuose kartu su didžiųjų miestų mokyklų moksleiviais. Šiuo metu tokios laboratorijos įrengiamos dviejose Lietuvos mokyklose – Vilkaviškio Aušros gimnazijoje ir Švenčionėlių Karaliaus Mindaugo gimnazijoje (abiejų projektų bendra vertė – 42 tūkst. eurų). Aktyviai ieškoma trečioji mokykla.

„Didelis Lietuvos švietimo

no Mosėdžio gimnazijoje. Čia už kiek daugiau nei 20 tūkst. eurų įrengtoje klasėje yra galimybė logopedui, skaitymo, fizinės terapijos ir kitiems specialistams ramiai dirbti su savo mokiniais. Tinkama aplinka vaikams su emocinėmis problemomis – įtraukiojo ugdymo nuostata, o šiuolaikiškos mokymo priemonės, edukacinės ir poilsio erdvės, nauji metodai padės jiems pasiekti jų galimybes atitinkančią

pažangą.

Tokie projektai, kurių bendra vertė per 140 tūkst. eurų, vykdomi aštuoniose Lietuvos mokyklose, vyksta naujų mokyklų paieškos.

„Saulutės” organizacija, kuriai šiuo metu vadovauja **Daina Siliūnas**, įsteigta Čikagos priemiestyje 1993 m., nuo įsteigimo iki dabar į Lietuvą pervedė paramos už daugiau nei 4 mln. dolerių.

2023 m. birželio 12 d. Seimo narė D. Asanavičiūtė kartu A. Žiliu ir kolegomis Seimo nariais **Andriumi Vyšniausku** ir **Linu Slušniu** lankėsi Marijampolės Sūduvos gimnazijoje ir Vilkaviškio Aušros gimnazijoje, o birželio 16 d. A. Žilys kartu su Vilnius TECH prof.

Edita Baltrėnaite-Gedienė, įsteigusia savo tėvelio prof. Prano Baltrėno vardo premiją moksleiviams už dalyvavimą aplinkosaugos projektų konkurse, – Panevėžio rajono Smilgių gimnazijoje ir Švenčionėlių Karaliaus Mindaugo gimnazijoje. Šiose mokyklose vyksta aktyvūs pasiruošimo darbai įrengiant klases ir laboratorijas, jau įsigytos priemonės naudojamos ugdymo procese.

Pasirenkant Lietuvos mokyklas paramai teikti, svarbiausi organizacijos „Saulutės” kriterijai – skaidrumas ir mokyklų vadovų bei pedagogų entuziazmas, aktyvumas, nuoširdus požiūris į darbą.

Komisijos pirmininkė Dalia Asanavičiūtė

Iš kairės: Smilgių gimnazijos direktorė Asta Kačarauskienė, prof. Edita Baltrėnaite-Gedienė ir Artūras Žilys su Smilgių gimnazijos moksleiviais. *LR Seimo kanceliarijos nuotr.*

„ANTANAS SMETONA: NELENGVI PASIRINKIMAI”

Lietuvos Respublikos Prezidentūroje Kaune atidarytoje parodoje „Antanas Smetona: nelengvi pasirinkimai”.

Autoriaus nuotr.

Š.m. birželio 14 d. istorinėje Lietuvos Respublikos Prezidentūroje Kaune buvo atidaryta paroda „Antanas Smetona: nelengvi pasirinkimai”, kurią parengė Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune ir Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus. Parodos kuratorė – dr. Ingrida Jakubavičienė. Parodos atidaryme dalyvavo LR Kultūros viceministras

Rimantas Mikaitis, Tūbelių vaikaitis Peteris Kuhlmannas, Sigutė Smetonaitė-Petrauskienė – prezidento A. Smetonos brolio Motiejaus Smetonos (1863-1943) vaikaitė, Kauno regioninio valstybės archyvo direktorius Gintaras Dručkus ir kiti svečiai. Paroda lankytojų dėmesiui pateikia 17 svarbių pasirinkimų, kuriuos teko priimti Lietuvos valstybės pirmajam prezidentui A. Smetonai asmeniškai arba kolegialiai. Kiekvienas pasirinkimas išnagrinėtas remiantis istoriniais duomenimis – archyviniais dokumentais, atsiminimais, mokslinė istoriografija, parengti „prieš” ir „už” argumentai, kurie leidžia geriau suprasti asmenybės, bendradaryme dalyvavo LR Kultūros viceministras

Paroda interaktyvi, ją tyrinėti galima trimis skirtingais būdais. Paprasčiausias būdas – tiesiog chronologiškai susipažinti su prezidento A. Smetonos pasirinkimais jo gyvenimo ir politinės veiklos kelyje. Mėgstantiems detektyvines mįsles siūloma sekti įvairias užuominas, paliktas Prezidento darbo vietoje. Vertinantys savirefleksijas turėtų rinktis lyginamąjį kelią ir pabandyti atsakyti: o ką aš daryčiau tokioje situacijoje? Parodos organizatoriai tiki, kad bet kuris pasirinktas kelias leis ne tik geriau pažinti prezidento A. Smetonos asmenybę, bet ir pajusti to laikmečio istorinių sprendimų atsakomybės našą. Paroda veiks nuo 2023 m. birželio 14 d. iki 2024 m. birželio 14 d.

Raimundas Kaminskas

ČIKAGOJE PRISTATYTOS LIETUVOS KINO IR KŪRYBINIŲ INDUSTRIJŲ GALIMYBĖS

Lietuvos kultūros viceministras Vygintas Gasparavičius kartu su Lietuvos kino industrijos atstovais dalyvavo Čikagoje vykusiame Šiaurės Amerikos lietuvių verslo (NALB) forume, susitiko su kino ir televizijos filmus kuriančių JAV studijų atstovais. Kasmet organizuojamas verslo forumas, kuriame susitinka per 400 verslo, politikos ir visuomenės lyderių, siekia stiprinti Lietuvos ir Šiaurės Amerikos šalių verslo ryšius, kurti dialogą tarp regionų ir plėtoti sėkmingas partnerystes. Šiomet tarp tokių strateginės reikšmės sričių kaip gyvybės mokslai, startuoliai, pažangios gamybos bei transporto ir logistikos didelis dėmesys buvo skiriamas ir kūrybinėms industrijoms. V. Gasparavičius vienoje iš NALB forumo sesijų pristatė kino ir televizijos industrijos Lietuvoje pasiekimus, taip pat bendrą aplinką, palankią kultūros ir kūrybinių industri-

jų vystymui, pasinaudojant ir Europos Sąjungos fondų bei programų parama. Viceministras apžvelgė devintus metus Lietuvoje itin sėkmingai veikiančią mokestinę lengvatą kino gamybai. Šis mechanizmas pritraukė daug žinomų filmų gamybos projektų iš JAV, Vokietijos, Švedijos, Norvegijos, Suomijos, Didžiosios Britanijos ir kitų šalių, vien pernai mūsų šalyje buvo kuriama 13 užsienio ir 9 bendros produkcijos projektai. NALB forume ir atskiruose susitikimuose su kino bei televizijos kompanijų atstovais V. Gasparavičius kvietė vystyti savo projektus Lietuvoje, kur tam sukurta palanki ir konkurencinga aplinka. Pasak viceministro, kūrybinių industrijų kuriama ekonominė vertė yra svari, todėl būtina palaikyti ambicingas iniciatyvas tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmeniu. Turi būti tęsiama ši proveržį

Lietuvos kultūros viceministras Vygintas Gasparavičius kartu su Lietuvos kino industrijos atstovais Čikagoje, Šiaurės Amerikos lietuvių verslo (NALB) forume.

Nijolės Shuberg nuotr.

sukėlusį mokestinę lengvatą, kuriamos efektyvios talentų ugdymo programos ir tinkama infrastruktūra, kad Lietuvoje galėtų būti filmuojami ir didelio biudžeto filmai bei TV serialai, nes šalis šiuo metu turi visas galimybes tapti regiono lydere. Vizito Čikagoje metu Lietuvos delegacija ne tik dalyvavo NALB forume, bet ir susipažino su Iliojaus

kino biuro direktoriumi Peter Hawley, aplankė kino studiją „Cinespace” – vieną didžiausių tokio pobūdžio infrastruktūros operatorių pasaulyje, virtualios produkcijos studiją „Smash” bei naujai statomą „The Fields” paviljonų kompleksą. Taip pat susitiko su potencialiais investuotojais ir partneriais bei pristatė planuojamus industrijos plėtros ir Audiovizualinių industrijų

parko Lietuvoje statybos planus. Kultūros viceministras Čikagoje susitiko su JAV lietuvių bendruomenės tarybos pirmininke Austėja Sruoga bei JAV lietuvių bendruomenės valdybos pirmininku Arvydu Urbonavičiumi, lankėsi šiuolaikinio meno centre „Mana Contemporary” vykstančioje parodoje „Jonas Mekas. Open Archives”.

LR KM

LATVIŠKOS JONINĖS BRAZILIJOJE - LIGO

Praėjusį savaitgalį Brazilijos latvių bendruomenės kvietimu ir su Lietuvos generalinio konsulato parama lietuvių folklorinių šokių kolektyvas „Rambynas” bei grupė San Paulo lietuvių bendruomenės narių dalyvavo „latviškose Joninėse” - Ligo. Šventė vyko Nova Odessa kultūrinėje erdvėje „Ralfio Klavin”, kur lietuviško „Rambyno” šokėjai užkrėtė puikia nuotaika visus dalyvius ir svečius.

Dėkojame Brazilijos latvių bendruomenei už suorganizuotą nuotaikingą renginį su daug muzikos, šokių, skanaus maisto ir besišypsančiais žmonėmis, kurie lietuviams suteikė progą pasijusti kaip namuose. Paldies!!! Tikimės, kad kitais metais taip pat pavyks kartu su braliukais linksmai atšvęsti vasaros saulėgrįžą, ilgiausią – trumpiausią Pietų Amerikoje - metų dieną.

LR URM

Latviškos Joninės Brazilijoje.

LR URM

ČIKAGOJE PRAUŽĖ 71-OSIOS ŠALFASS SPORTO ŽAIDYNĖS

DAINIUS RUŽEVIČIUS

ŠALFASS čempionai - Čikagos „Žalgirio“ krepšininkai.

Autoriaus nuotr.

Čempionų taurę į viršų penktąkart kėlė Čikagos „Žalgiris“. Stalo teniso ir kėglių varžybose – nauji čempionai

Birželio mėnesio pradžioje Čikagos priemiestyje esančiame lietuvių kultūros ir sporto židinyje Lemonte vyko 71-osios Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) sporto žaidynės. Be varžybų šeimininkų čikagiškių, trijų sporto šakų – krepšinio, stalo teniso ir kėglių - varžybose, šiemet, dėl apdovanojimų varžėsi ir JAV lietuviai iš Naujojo Džersio (New Jersey valstija), Detroito (Michigan) ir Dalaso (Texas).

Krepšinio varžybose pareiškė norą dalyvauti rekordinis 15 išeivijos lietuvių komandų skaičius ir net 11-a iš jų, stipriausių „A“ komandų grupėje, varžėsi dėl pagrindinės ŠALFASS įsteigtos pereinamosios taurės. Po gan ilgų, net 17-os metų pertraukos ją į savo rankas susigrąžino Čikagos „Žalgirio“ krepšininkai, treniruojami Aurimo Matulevičiaus. Be jo, 2023 metų ŠALFASS žaidynių čempionais tapo Paulius Žilinskas, Martynas Macenis, Kornelijus Zikas, Paulius Mizeras, Domas Narcevičius, Danielius Pauliukonis ir praėjusių vasarą kartu su Lietuvos U-16 jaunių krepšinio rinktine Europos čempionu tapęs Nojus Indrušaitis.

Ši jauna ir ambicinga komanda jau pirmose žaidynių rungtynėse susidūrė su rimtais

iššūkiais, kai vos dviejų taškų skirtumu turėjo pripažinti kur kas labiau patyrusių daugkartinių ŠALFASS čempionų - Čikagos „Lituanicos“ komandos pranašumą. Tačiau, žaisdami vėliau žalgiriečiai įsismagino ir sugebėjo pergalingai baigti visas 5-ias likusias rungtynes.

Pusfinalyje „Žalgirio“ krepšininkai įveikė į svečius iš Lietuvos atvykusią „Sostinės krepšinio mokyklos“ 17-ečių komandą, vadovaujamą Tomo Purlio, o finale pasiekė saldų revanšą (60:47) rungtyniaudami su ta pačia ŠALFASS senbuve „Lituanicos“ komanda. Beje, ši tituluočiausia ŠALFASS komanda žaidynių čempione buvo tapusi net 10 kartų per pastaruosius 15 metų, tačiau šį kartą čempionų taurę jie turėjo perleisti jaunesniems savo kolegoms.

„Man pavyko suburti ištis darnų ir kovingą jaunų krepšininkų komandą. Žaidėjų susitelkimas, ryžtas ir begaliniis pergalių siekis ir atnešė mums sėkmę šiose žaidynėse“ – savo auklėtinių pasiekimu itin džiaugėsi Lietuvos studentų rinktinės treneris A. Matulevičius. Nuaidėjus finaliniam lemiamų rungtynių teisėjo švilpukui, jis pagautas itin smagių emocijų atliko unikalų salto šuolį ir taip pasveikino savo komandos žaidėjus bei sirgalius su šia įsimintina pergale.

O džiaugtis ir švęsti šią čempionišką pergalę Čikagos „Žalgiriui“ buvo ištis verta: juk paskutinį kartą analogišku pasiekimu Pasaulio lietuvių

„sostinės“ Lemonto krepšinio aikštelėje žalgiriečiai džiaugėsi dar 2006 metais. Beje, tasyk čikagiečiai ŠALFASS pirmenybes buvo laimėję net 4 kartus iš eilės, bet po to sekančio stipriausios Šiaurės Amerikos vyrų krepšinio komandos titulo teko pralaukti vos ne du dešimtmečius.

Vyrų „B“ grupės čempionais tapo Naujojo Džersio „Liepsnos“ krepšininkai, kurie finale nugalėjo Čikagos „Lituanica-2“ komandą. Bronzos medaliai atiteko „Lietkabelio“ krepšininkams.

Nauji stalo teniso ir kėglių nugalėtojai ir čempioniškas moterų duetas

ŠALFASS stalo teniso varžybų čempionu pirmąkart tapo čikagiškis Aurimas Žemaitaitis, kuriam atiteko čempiono medalis E.R. Čapo atminimui skirta pereinamoji taurė.

Vos prieš kelias savaites vykusiose varžybose Čikagos lietuvių stalo teniso taurę (STT) laimėjęs A.Žemaitaitis savo sėkmę pakartojo ir ŠALFASS žaidynėse. Finale A.Žemaitaitis įveikė sidabrinį prizininką Tada Karlinską, o bronzos medalis atiteko Renatui Lapinskui.

Džiaugsmingų emocijų netrūko dvejetų varžybose, kuriose savo pranašumą prieš vyrus įrodė ir ŠALFASS aukso medaliais pasidabino vieningas moterų duetas - Brigita Dubrindienė ir Raimonda Šimkonienė. Jos įveikė ir už savęs paliko sidabrinį Renato Lapinsko ir Kęstutis Vileikio duetą bei bronzinę Zitos Šilionokienės-Bayr ir Tado Karlinsko porą.

Kėglių varžybose praėjusių metų ŠALFASS žaidynių sėkmės nepavyko pakartoti šeimininiam Andriaus Ančiulio ir Julijos Ančiulių duetui. Praėjusių metų individualių vyrų ir moterų grupių čempionai šiemet tenkinosi žemesnės prabos medaliais.

Vyrų „A“ pajėgumo grupėje nepralenkiamas buvo

Darius Karaliūnas, kuris aplenkė antroje ir trečioje vietose atitinkamai likusius Aurimą Bartašką ir Andrių Ančiulį.

Tuo metu pajėgiausioje moterų žaidėjų grupėje aukso medaliu pirmąkart pasidabino Dalia Chalafianaitė, aplenkusi praėjusių metų ŠALFASS kėglių turnyro čempionę Juliją Ančiulienę bei bronzos medalį laimėjusią jos dukrą Kotryną Ančiulytę.

Vyrų „B“ grupės nugalėtoju tapo su lietuve susituokęs kartvelas Giorgi Gvatua, aplenkęs Arūną Vaišvilą ir Dainių Ruževičių. Tarp moterų šioje grupėje stipriausia buvo Žaneta Matusaitė, kuri įrodė savo pranašumą prieš sidabro ir bronzos medalius atitinkamai laimėjusias Vaidą Bartašką bei jos dukrą Kają Bartašką.

Mišrių dvejetų varžybų prizininkais tapo A. Ančiulis ir Ž. Matusaitė (1 vieta), D. Karaliūnas ir J. Ančiulienė (2 vieta), A. Bartaška ir K. Ančiulytė (3 vieta).

ŠALFASS kėglių varžybų dalyviai su iškovotais medaliais. *Autoriaus nuotr.*

ŠALFASS vadovas džiaugėsi žaidynių sėkme

Pereitų metų pabaigoje sugrįžęs pastoviam gyvenimui į gimtinę ŠALFASS prezidentas Laurynas R. Misevičius šįkart 71-ųjų žaidynių sėkme džiaugėsi iš Kauno: „Esu tiesiog sužavėtas, matydamas tokį didelį 71-ųjų ŠALFASS kasmetinių jaunių ir suaugusiųjų sporto švenčių organizatorių entuziazmą. Tiek mūsų jaunimo krepšinio turnyras Klyvlende, tiek pagrindinės žaidynės, praėjusį savaitgalį vykusios Lemonte, praėjo labai sklandžiai. Tik jaučiu liūdesį, kad pirmąsyk po 20 metų iš eilės dalyvavimo visose mūsų sporto Sąjungos kasmetinėse sporto šventėse šiemet aš negalėjau būti kartu su visais bendražygiais. Tačiau užsiauginome gabų atžalyną, kuris manau be jokių problemų perims visą ŠALFASS renginių organizavimą ir toliau sėkmingai tęs sporto tradicijas išeivijoje.“

Pete Titas ir jo vadovaujamas „Žaibo“ sporto klubas Klyvlende, o taip pat

„Lituanica“ atstovai Aurimas Matulevičius ir broliai Paulius bei Antanas Riškai Čikagoje tikrai profesionaliai surengė pagrindines 2023-ųjų ŠALFASS sporto šventes, kuriose apsilankė šimtai dalyvių ir žiūrovų.

Smagu, kad itin tvirtai laikosi ir antrąja populiariausia ŠALFASS sporto šaka jau kuris laikas tapęs stalo tenisas, o antrus metus iš eilės stambiausios išeivijos lietuvių sporto organizacijos žaidynes papuošė ir kėglių varžybos” – prabėgusių ŠALFASS žaidynių sėkme džiaugėsi Laurynas R. Misevičius.

Laurynas Misevičius nuoširdžiai padėkojo ištikimiausiam ilgamečiui ŠALFASS rėmėjui Lietuvių Fondui, kurio įsteigta taurė šiais metais atiteko vyrų krepšinio „A“ grupės turnyro MVP tapusiam Pauliui Žilinskui. Čikagos „Žalgirio“ krepšinininkai savo iškovotą kasmetinį Lietuvių Fondo piniginių prizą, tūkstančio dolerių premiją, žaidynių nugalėtojais tapusios komandos paskiriamą kokiai nors JAV įregistruotai

lituanistinei mokyklai, perdavė „Pelėdžiukų“ mokyklėlei, veikiančiai Naperville, IL nuo 2017 m.

Kitais metais, 72-ąsias ŠALFASS išeivijos lietuvių sporto žaidynes numatoma surengti JAV kaimyninėje Kanadoje, kur iš L.R.Misevičiaus žaidynių vadovo vairą perims ir joms vadovaus Stasys Kuliavas. Visus išeivijos lietuvių sportininkus iš JAV ir Kanados varžytis dėl apdovanojimų pakvies Kanados Sporto Apygarda, kartu su Toronto „Aušros“, „Vyčio“ ir Mississaugos „Anapolis“ sporto klubais.

Tuo tarpu šį rudenį, spalio mėn. 21-22 dienomis, visus kviečiame ir į jubiliejinį, 20-ąjį „Ambasadoriaus taurės“ krepšinio turnyrą, kuris vyks JAV sostinės rajone – paprastai jame dalyvauja Amerikos lietuvių, ES diplomatinė atstovybių ir vietinių amerikiečių, valstybinių institucijų komandų atstovai.

Didžiausios išeivijos sporto mėgėjų organizacijos sėkmės istorija tęsiasi!

ATMINIMO PAGARBOS ISĖDIMAS

Muzikantai ruošiasi. A. V. Matulionio nuotr.

Šv. Mišių aukojimas. A.V.Matulionio nuotr.

Šis straipsnis nėra nuosprendis ar kritika MEMORIAL DAY apeigoms, jis tik apšviečia šios dienos tikrovę.

Š. m. gegužės 29 d. Šv. Jurgio katalikų veteranų 613 postas surengė šios ypatingos dienos apeigas, skirtas prisiminti ir pagerbti JAV ginkluotųjų pajėgų žuvusius ir mirusius veteranus ir jų aukas.

Šios išskilmės prasidėjo šv. Kazimiero lietuvių parapijos aikštėje iškeliant ir nuleidžiant iki pusės stiebo JAV vėliavą, trimituojant dviems trimitininkams. Pagal tradiciją posto sargyba iššovė šautuvų salves.

Parapijos kleb. kun. Joseph Bacevice skaitė žuvusių ir mirusių posto narių vardus ir pavardes. Pasibaigus oficialių apeigų daliai, su posto narių palyda JAV vėliava buvo įnešta į šventovę, kur buvo įstatyta į tam skirtą vietą.

Šv. Mišios buvo aukojamos

kleb. kun. J. Bacevice, kuris savo pamoksle priminė šios dienos reikšmę.

Pasibaigus apeigoms šventovėje, posto garbės sargyba išnešė JAV vėliavą. Visi dalyviai buvo informuoti, kad yra kviečiami į „Gintaro“ restoraną, kur laukia pusryčiai, bendravimas ir t.t.‘

Apšvietimas gali būti interpretuotas pagal skaitytojų supratimą, kurie gali būti ir objektyvūs, ir subjektyvūs.

Šio posto narių skaičius mažėja, prieš savaitę, likusią iki šios dienos apeigų, vienas narys mirė, kitas dėl rimtos priežasties yra ligoninėje, o keltas narių dėl įvairių sveikatos negalavimų negalėjo dalyvauti šios dienos apeigose.

Svečių skaičius šios dienos MEMORIAL DAY apeigose buvo nykus... Lietuvių svečių skaičius buvo menkas (11) , o naujai atvykusių lietuvių – nė ženklo.

Vėliavos pakeltos. A. V. Matulionio nuotr.

Prisiminus praeities apeigas, tenka paminėti, kad MEMORIAL DAY apeigose dalyvaudavo arti 150 asmenų. Šio straipsnio autorius yra JAV armijos veteranas, kuris ištikimai kasmet dalyvauja MEMORIAL DAY apeigose.

Algirdas V. Matulionis

AIRIJOS LIETUVIŲ POEZIJOS PAVASARIS

Airijos lietuvių poezijos pavasaris „Kai skamba eilės..“ LR URM

Pavasarišką gegužės 20 d., šeštadienio vakarą ambasadoje Dubline surengtas pirmasis Airijos lietuvių poezijos pavasaris „Kai skamba eilės..“

Savo nuostabiomis, šilto mis eilėmis dalijosi Airijoje gyventys tautiečiai- Rasa Kochanauskaitė - Raižienė, Valdas Kišūnas, Dangė

Sendriūtė, Junda Vaitkė, Svajūnas Sabaliauskas, Nadiežda Postemška, Dalia Smelstoriūtė ir Jack O’Sullivan. Vakarą lydėjo ma giški Dariaus Milerio - Nojaus ir Jono Kriauklio gitarų garsai. Ačiū Lyrikos vakarams už nuostabų vakarą sielai!

LR URM

PAŽINTINIS VIZITAS Į AMAZONĖS REGIONĄ

Šių metų birželio 14-18 d. generalinė konsulė Audra Čiapienė dalyvavo ES šalių misijų vadovų pavaduotojų vizite Brazilijos Para valstijos Santarem ir gretimuose rajonuose. Vizito tikslas buvo susipažinti su Amazonės regionu, jo įvairove, bendruomenėmis, problemomis ir jų sprendimo būdais.

Santarem miesto prefektūros vadovai papasakojo, kad Santarem – trečias pagal dydį vienos iš neturtingiausių šalies valstijų miestas, ieškantis plėtros galimybių. Su įvairiais partneriais įgyvendina projektus – ES taip pat vykdo du projektus regione. Švietimas, sveikata, moterų įtraukimas ir kova su prievarta prie vaikus ir moteris bei maisto sauga – prioritetinės

ES bendradarbiavimo sferos. Diplomatai aplankė indėnų bendruomenes, gaunančias ES paramą, susipažino su jų gyvenimo sąlygomis ir verslo iniciatyvomis, taip pat aplankė kelias įmones, dirbančias tvarios žemdirbystės, biokosmetikos, amatininkų dirbinių gamybos srityse, susitiko su darbininkų sindikatu bei čiabuvių taryba, ginančiais čiabuvių teises į žemę bei Amazonės miško

išsaugojimą.

ESVN atstovai aplankė Amazonės mokslo muziejaus MUCA laboratorijas, kurios dirba nualintų žemių atgaivinimo klausimais, kad jų patirtį būtų galima kartoti kitose bendruomenėse. Universiteto UFOPA vadovai ir dėstytojai supažindino diplomatus su savo veiklos sektoriais ir mokslinio bendradarbiavimo galimybėmis.

LR URM

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIMASADUJŲ UNIVERZITETAS
LIETUVOS GIDŲ RŪPŲ KONGRESAS
PASTIPRINČIAS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

STOKHOLME BENDRU SENOSIOS MUZIKOS PROJEKTU PAMINĖTI REIKŠMINGI VILNIAUS IR ŠVEDIJOS JUBILIEJAI

Švedijoje vyko bendro Vilniuje reziduojančio tarptautinio senosios muzikos ansamblio „Canto Fiorito” ir Švedijos ansamblio „Villancico” muzikinio projekto „Sancta Maria” koncertai.

Birželio 6 d. Švedijos nacionalinės dienos proga Stokholmo senamiesityje esančioje bažnyčioje Tyska kyrkan įvyko iškilmingas baigiamasis 22-ojo Stokholmo senosios muzikos festivalio „Stockholm Early Music Festival” koncertas, skirtas Vazų dinastijos ir Švedijos nepriklausomybės 500-osioms ir Vilniaus 700-osioms metinėms paminėti.

Būtent birželio 6 dieną 1523 m. buvo karūnuotas Gustavas Vaza, sukūręs modernią Švedijos valstybę. Tad šiemet iškilmingai švenčiamas 500 metų Gustavo Vazos karūnavimo jubiliejus. Vazų dinastijos atstovai valdė ir Lietuvos Didžiąją Kunigaikštystę su sostine Vilniumi, šiemet mininčiu savo 700 metų sukaktį. Tad šis simbolinis dvigubas jubiliejus vienija dvi svarbias senosios Europos sostines. Šioms dviem išskirtinėms progoms atšvęsti Lietuvos kultūros atašė Švedijoje, Suomijai ir Danijai Liana Ruokytė-Jonsson inicijavo bendrą Lietuvos ir Švedijos senosios muzikos kolektyvų kūrybinį projektą. Jis surengtas bendradarbiaujant su didžiausiu Šiaurės šalyse senosios muzikos festivaliu „Stockholm Early Music Festival”.

Vilniuje įsikūręs ansamblis „Canto Fiorito”, šiemet minintis dešimtmetį, nuolat tyrinėja ir pristato muzikinį Vazų dinastijos palikimą įvairių Europos šalių festivaliuose. Specialiai šiam jubiliejui „Canto Fiorito” meno vadovas Rodrigo Calveyra sukūrė programą „Sancta Maria: mišios Gustavo Vazos karūnavimui”. Programos pagrindą sudaro Žygimanto Vazos kapelmeisterio, svarbiausio karališkųjų rūmų kompozitoriaus Marco Scacchi sukurtos muzikinės mišios „Sancta Maria”. Gustavas buvo Vazų dinastijos pradininkas, o jo anūkas Žygimantas Vaza – pirmasis šios dinastijos atstovas Lietuvoje ir Lenkijoje. Tarp mišių dalių įsiterpia kitų Vazų dvaro kompozitorių – (Asprilio Pacelli, Diomedes Cato, Bartlomiej Pėkiel) – kūriniai ir Habsburgų dinastijos, su kuria Vazos buvo

Iškilmingas baigiamasis 22-ojo Stokholmo senosios muzikos festivalio „Stockholm Early Music Festival” koncertas.

Pablo Palmiet nuotr.

susiję daugybe vedybinių ryšių, kompozitoriaus Johanno Stadlmayro „Magnificat”. Šią iškilmingą programą „Canto Fiorito” atliko ypatinga sudėtimi – dalyvavo penki Lietuvos dainininkai, keturi senieji pučiamieji instrumentai (kornetai, barokiniai trombonai) ir vargonai, o prie šių atlikėjų prisijungė dainininkai iš švedų ansamblio „Villancico”.

„Stokholmo senosios muzikos festivalis yra didžiausias Šiaurės šalių regiono baroko–renesanso bei viduramžių muziką populiarinantis ir Švedijos publikai pristatantis renginys, kurio gausią ir turtingą programą, taip pat ir 22-ąjį festivalį, šiemet vainikavo didžiulis Lietuvos ir Švedijos senosios muzikos kolektyvų bendros kūrybos projektas – baigiamasis koncertas „Sancta Maria”. Bendradarbiavimo pagrindas buvo dvi svarbios jubiliejinės šventės: 500 metų Švedijai kaip tautai ir 700 metų Vilniaus miestui. Projekto meninė dimensija subūrė du ryškiausius šių šalių senosios muzikos ansamblius: Lietuvos „Canto Fiorito” ir Švedijos ansamblį „Villancico”. Pavadinimu „Sancta Maria – Mišios už naująjį Vazų karalių” buvo atlikta programa su kompozitorių Marco Scacchi, Johann Stadlmayr, Diomedes Cato ir Bartomiej Pėkiel kūrinių. Programos koncepcija buvo paremta Gustavo Vazos anūko Žygimanto Vazos laikų muzika. Vazų dinastija buvo viena galinčiausių Europoje XVI–XVII a., o Gustavas Vaza, „tautos tėvas”, buvo didelis muzikos mylėtojas, kaip ir jo anūkas

Žygimantas III, Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis. XVII amžiaus pradžioje Žygimantas turėjo vieną didingiausių karališkųjų rūmų kapelų Europoje, o sąjunga per Lenkijos karalių bei Lietuvos kunigaikščių ir Habsburgų princesių santuokas tapo pagrindu reikšmingiems kultūriniais mainams, praplėtusiems abiejų šalių muzikinį akiračių”, – pasakoja tarptautinio senosios muzikos festivalio „Stockholm Early Music Festival” įkūrėjas, direktorius ir švedų ansamblio „Villancico” meno vadovas Peteris Pontvikas.

Birželio 7 d. jungtinio lietuvių ir švedų kolektyvo koncertas „Sancta Maria” įvyko Gripsholmo pilyje (1537 m. ją pastatė Švedijos karalius Gustavas Vaza), kurioje kartu su Suomijos princu, vėliau tapusiu Švedijos karaliumi Jonu III, kalėjo Žygimanto Augusto sesuo Kotryna Jogailaitė (vėliau tapusi Švedijos karaliene), ten susilaukusi ir savo palikuonio – Žygimanto III Vazos, kuris vėliau tapo Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu ir Lenkijos karaliumi bendros valstybės laikotarpiu ir Vazų dinastijos šiose šalyse pradininku. Karališkoji Gripsholmo pilis antrajam „Sancta Maria” koncertui buvo pasirinkta neatsitiktinai.

„Labai džiaugiuosi kvietimu dalyvauti bendros kūrybos su švedais projekte Stokholme, – dėl daugelio priežasčių. Pirmiausia, didelė garbė yra Švedijos nacionalinę dieną mūsų koncertu užbaigti didžiausią senosios muzikos festivalį „Stockholm

Early Music Festival”, pažymint du svarbius abiejų bendradarbiaujančių šalių istorinius jubiliejus. Man asmeniškai tai labai prasmingas projektas, atskleidžiantis istorinius ryšius tarp dviejų sąjungininkių, Lietuvos ir Švedijos. Kartu švenčiame ne tik šių šalių pasiekimus, bet taip pat ir jų geriausią istorinę sąjungą. Mes turime vis dažniau atsigręžti į praeitį, nes anksčiau tokias tarpvalstybines sąjungas turėjome visur. Tokios patirtys mus įkvepia ir skatina bendrai permąstyti mūsų šiandieninius santykius tarp šalių, stiprinti sąjungas ir bendrystes. Muzika yra nuostabus ir veiksmingas instrumentas stiprinti ryšius tarp šalių ir kultūrų. Lietuvos ir Švedijos senosios muzikos projektas „Sancta Maria” yra labai prasminga, unikali ir nuostabi bendros kūrybos patirtis, kurią ilgai prisiminsime ir užsimezgusią bendrystę puoselėsime toliau”, – mintimis dalijasi lietuvių senosios muzikos ansamblio „Canto Fiorito” meno vadovas Rodrigo Calveyra.

Tarptautinio pripažinimo sulaukęs ansamblis „Canto Fiorito” buvo įkurtas 2013 metais Vilniuje ir netrukus tapo solidžiu senosios muzikos repertuaro atstovu Lietuvoje. Grupei nuo pat įkūrimo vadovauja Rodrigo Calveyra, šis kolektyvas daugiausia dėmesio skiria Lietuvos nacionalinio senosios muzikos paveldo tyrimams ir interpretacijai. O Peterio Pontviko vadovaujamas ansamblis „Villancico” šiandien laikomas vienu ryškiausių senosios muzikos, – ir Šiaurės šalių, ir Lotynų Amerikos, – interpretuotojų.

Ansamblyje aukščiausio lygio šiaurietišių balsų savybės dera su baroko muzikos repertuaro energija.

„Abu koncertai Švedijoje susilaukė sėkmės, pritraukė gausią publiką, sukėlė audringus plovimus ir sulaukė puikių atsiliepimų. Kai kurie klausytojai šią meninę patirtį apibūdino kaip nuostabią ir galingą. Iš organizacinės pusės nepaprastai vertiname projekto bendradarbiavimo partnerius ir esame labai dėkingi su šia dvišale kūrybine iniciatyva susijusiems asmenims bei institucijoms, kurios palaikė šį svarbų projektą ir sudarė sąlygas jį sėkmingai įgyvendinti. Džiaugiamės tokio pobūdžio bendradarbiavimu, kai tiesiami nematomi tiltai tarp kaimyninių šalių kultūros istorijos, ir kur muzikos garsų paveldą atgaivina atsidavę ir aukšto meninio lygio senosios muzikos meno puoselėtojai. Projekto sėkmė atveria kelią tęstiniam bendradarbiavimui su Lietuva, naujų iniciatyvų plėtrai ir skatina mus naujiems bendriems kūrybiniais iššūkiams”, – išpūdžiais po koncertų dalijasi tarptautinio senosios muzikos festivalio „Stockholm Early Music Festival” įkūrėjas, direktorius ir švedų ansamblio „Villancico” meno vadovas Peteris Pontvikas.

Projektą įgyvendino tarptautinis senosios muzikos festivalis „Stockholm Early Music Festival”, bendradarbiaudamas su Lietuvos Respublikos ambasada Švedijoje ir kultūros atašė Švedijoje, Suomijai ir Danijai. Projektą parėmė Lietuvos kultūros institutas.

LR KM

ISTORINĖS ATMINTIES ĮAMŽINIMAS TREMTIES IR KALINIMO VIETOSE BUVUSIOJE SSRS TERITORIJOJE

Tremties vagonas.

Žygimanto Gedvilos nuotr.

Istorinės atminties įamžinimas tremties ir kalnimo vietose buvusioje SSRS teritorijoje yra specifinė tema, nes kalbama apie iš esmės kitokią istorinę patirtį, negu ginkluotas pasipriešinimas Lietuvoje 1944–1965 metais. Ištremtų lietuvių gyvenimas Sibire, kalnimas GULAG’o lageriuose ir ypač sukilimai kalnimo vietose (Vorkuta, Norilskas, Kengyras) yra istoriniai siužetai, kurie pasižymėjo ypatingai dideliu mastu, bet paradoksas tame, kad jie daugiausia rūpėjo su tuo susijusiems žmonėms.

Viešas kalbėjimas šia tema prasidėjo dar Sąjūdžio laikais. Tai galima paaiškinti tuo, kad buvo dar daug gyvų liudininkų, buvusių Sibiro tremtyje ir kalėjusių GULAG’o lageriuose.

Vėliau istorinės atminties naratyvai struktūrizavosi pagal tam tikrą asmeninės patirties algoritmą (partizanų kovos, tremtis, kalėjimas, lageris, grįžimas į Tėvynę ir t. t.). Vis dėl to, reikia pripažinti, kad vieningo artikuliuoto diskurso nebuvo, nes neįtikėtiną mastą įgavo reiškiny, kurį K. Girnius pavadino „tautinė amnezija“¹. O tai reiškia, kad ne tik iškreipiamas istorinės atminties tradicinė samprata, bet ir darosi nebeaiškus lietuvių tautinės tapatybės turinys.

Nors kolektyvinės tapatybės koncepcija yra gana nekonkreči, bet žydai holokausta pavertė tapatybės ašimi². Todėl bet kokios socialinės ir kultūrinės sąveikos iš esmės nekeičia žydų tautos identiteto pagrindinių charakteristikų. Lietuvoje analogiško masto tragedijos, t. y. tautos genocido oficialus naratyvas gana lokalus, nes daugiausia akcentuojamas tik vienas aspektas – Sibiro tremtis, t. y. loginis ryšys apima šiuos aspektus: **Tremtis-Grįžimas-Integracija**. Dar vienas diskursas (ginkluota rezistencija pokario metais ir ypač jos tęsinys GULAG’as) susiaurintas ar net demonstratyviai igno-

ruojamas. Todėl lietuviško identiteto trajektorijos turi du iš esmės skirtingus vektorius – „kovotojai“ ir „kentėtojai“.

Istorinės atminties politika Lietuvoje ir buvusios SSRS teritorijoje iš esmės skyrėsi. Tai paaiškinama tuo, kad Lietuvoje kalbama apie istori-

Tremtis Sibire.

Kauno IX forto muziejaus/Europeana nuotr.

nės atminties įamžinimą ir pagarbą Laisvės kovų dalyviams, o SSRS dominuoja naratyvas, ignoruojantis, iškraipantis istorinę tiesą. Šios dvi pozicijos yra nesuderinamos, todėl istorinės atminties įamžinimas tremties ir kalnimo vietose yra labai sudėtingas reikalas. Būtent todėl pirmosios ekspedicijos vyko dviem kryptimis:

a) tremties vietos Rusijoje (dėl objektyvių priežasčių nedaug aplankyta kalnimo vietų);

b) tremties ir kalnimo vietos Vidurinėje Azijoje (Tadžikija ir Kazachstanas).

Istorinės atminties įamžinimo strategija tremties ir kalnimo vietose apėmė lietuvių palaidojimo vietas, kalnimo vietas, buvusius lagerius ir t. t. Tai yra „natūrinis aspektas“, kuris pagrįstas autentiškumo principu. Todėl čia labai svarbu autentiškų vietų (palaidojimo vietos, lageriai, karceriai ir t. t.) fiksavimas. Šią darbą atliko pavieniai entuziastai ir visuomeninės patriotinės organizacijos (bendrija „Lemtis“, LPKTB, LPKTS). LGGRTC ekspedicijų į tremties ir kalnimo vietas neorganizavo, nors tai buvo viena iš įstatyme nu-

matytų Centro funkcijų. LR Kultūros ministerija iš dalies finansuodavo ekspedicijas pagal tam tikrą paraiškų atrankos mechanizmą, bet galutinis rezultatas neidentifikuotas, nors ekspedicijų dalyviai pateikdavo išsamias ataskaitas.

Istoriniai tyrimai tremties

ir ypač kalnimo lageriuose temomis yra itin komplikuoti dėl ribotų galimybių dirbti archyvuose. Dominuojantis mokslinis diskursas atrodo paviršutiniškas, netgi konjunktyrinis, nes problemas, susijusias su ginkluota rezistencija bandoma „praleisti“ pro siaurą

nacionalinį identitetą ir jo išsaugojimo ypatumus ekstremaliomis sąlygomis (pvz., kalnimo GULAG’o lageriuose sąlygomis). Galima išskirti kelis etapus:

1. **Nuo 1988 m. iki 1991 m. (iki SSRS žlugimo)**. Šiuo periodu Lietuvoje pradėta viešai kalbėti apie politinių represijų periodą ir lietuvių tautos genocidą. Pradėtos organizuoti ekspedicijos (dažniausiai privati iniciatyva su tikslu parsivežti artimųjų palaikus) į tremties ir kalnimo vietas. Su sovietiniais pasais keliauti po SSRS nebuvo problema. 1990 m. į Kazachstaną vyko 60 žmonių grupė, kurią sudarė buvę politiniai kaliniai ir jų artimieji³.

2. **Nuo 1991 m. iki 1997 m. (iki LGGRTC sukūrimo)**. Po tremties ir kalnimo vietos buvusioje SSRS teritorijoje keliauja LR piliečiai, kurie traktuojami kaip užsieniečiai. Tai sudaro tam tikrų sunkumų. Sukuriamas Lietuvos gyvenotojų genocido ir rezistencijos centras (LGGRTC), kuris buvo įpareigotas kaupti visą informaciją apie tremties ir kalnimo vietas, rinkti informaciją ir t. t. Problema – tokio tipo struktūros iki tol niekada nebuvo, todėl neaišku pagal kokius principus buvo sukomplektuota vadovaujančių darbuotojų komanda ir kokios kompetencijos pradėjo „čiupinėti“ itin skaudžias rezistencijos, tremties ir kalnimo temas⁴.

3. **Nuo 1997 m. iki 2004 m.** 1998 m. LGGRTC pradėjo veikti programa „**Tremties ir kalnimo vietos buvusioje SSRS teritorijoje**“ (iki šiol programos rezultatas neidentifikuotas). LR Kultūros ministerija (LR KM) pradeda organizuoti ekspedicijas į tremties ir kalnimo vietas. Viena iš tokių ekspedicijų – ekspedicija į Magadaną 2001 metais⁵. Prasideda žinybiniai nesutarimai tarp LR KM ir LGGRTC dėl to, kas turi rūpintis tremtinių ir politinių kalinių kapais ir palaidojimo vietomis. Tai susiję su tuo, kad

skirtingai suprantama Sibiro tremtinių kapų ir GULAG’o kalinių palaidojimo vietų vertė. Paveldo elementai (pvz., lietuviški kryžiai tremtinių kapinėse⁶) koreliuoja su tautos genocido politiniu aspektu ir bendra kultūrine tradicija gerbti mirusius.

4. **Nuo 2004 m. iki 2018 m.** Iki tol antkapiniai paminklai ir ženklai buvo statomi kapinėse, palaidojimo vietose. Bendrija „Lemtis“ toliau vykdė veiklą, inventorizuodami palaidojimo vietas Rusijos teritorijoje. Naujas etapas prasidėjo 2004 m., kai buvo pastatyti memorialiniai kompleksai (bet ne antkapiniai paminklai) Spaske, Kengyre ir Balchaše (Kazachstanas). Taip pat paminėtinis ekspedicijos į Tadžikiją ir Kirgiziją 2007 ir 2008 metais⁷. Ekspedicijos po tremties vietas Rusijoje tapo nebeįmanomos nuo 2018 metų, kai tyrinėtojas buvo nebeišduodamas vizos į Rusiją.

5. **Nuo 2018 m. iki dabar**. Po Krymo aneksijos ekspedicijoms po tremties ir kalnimo vietas leidimai nebeišduodami. Realioji istorinės atminties įamžinimo veikla vyksta tik Kazachstane, kur labai jautri tema – kazachų tautos genocidas XX amžiaus ketvirtame dešimtmetyje. Būtent todėl ten yra visai kitas požiūris į sovietinių laikų politines represijas.

Reikia pripažinti, kad šioje srityje daugiausia nuveikė privatūs žmonės, visuomeninės politinių kalinių ir tremtinių organizacijos, bet ne valstybinės institucijos⁸. Pz. R. Raceno knygoje pateikti duomenys rodo, kad praktiškai visi paminklai pastatyti privačių iniciatyvų dėka, nors valstybė kai kada prisidėdavo finansais. Tai reiškia, kad lietuvių tremties ir kalnimo vietų inventorizavimo, fiksavimo, priežiūros ir istorinės atminties įamžinimo procesas vyko chaotiškai. LGGRTC šiame procese iki 2022 metų iš esmės nedalyvavo. Paminklų statymas buvusioje SSRS teritorijoje buvo privačių žmonių, dažniausiai susijusių su tremties ir kalnimo vietomis, rūpestis. Todėl paminklų meninė ir techninė kokybė yra labai įvairi, jų statusas neaiškus ir t. t. Reikia pripažinti, kad dažnai paminklų meninė ir fizinė-techninė kokybė yra nepatenkinama. Nėra aiškaus tokių paminklų ir paminklinių ženklų registro.

Tai rodo, kad nebuvo aiškos valstybinės koncepcijos ką veikti su kapais, palaidojimo vietomis, vertingais pavel-

(Nukelta į 11 psl.)

Tremtis Sibire.

Kauno IX forto muziejaus/Europeana nuotr.

(Atkelta iš 10 psl.)

ISTORINĖS ATMINTIES
JAMŽINIMAS TREMTIES
IR KALINIMO VIETOSE
BUVUSIOJE SSRS
TERITORIJOJE

do elementais (kryžiai). Todėl ir nebuvo aiškos pozicijos kaip juos tvarkyti ir t.t.

Algis Vyšniūnas, architektas, profesorius, LRT.lt

- 1 Kęstutis Girmius. K.Girmius. Okupacija ar sovietmetis? K. Girmius tiesiai sakė, kad tautinė amnezija buvo sąmoninga, nes kontroversiškas laikotarpis buvo jautri tema. Pagrindinė priežastis – tai valdančiųjų nenoras pripažinti, kad buvo ir kitas kelias – ne tik dirbti Lietuvai pagal Maskvos nurodymus ir nenoras pripažinti, kad buvo ir didvyriškumo, ir žmonių, kurie buvo pasiryžę aukotis ir kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės. Paprasčiau pasakius, buvo nutildyta kolaboravimo ir išdavystės tema.
- 2 Hannah Arendt. Eichmannas Jeruzalėje. Ataskaita apie blogio banalumą. Aidai, 2015, 407 p. ISBN 9786094500251
- 3 Dalia Grinkevičiūtė. Lietuviai prie Laptevų jūros. Pergalė, Nr. 8.
- 4 Algis Vyšniūnas. Lietuviai Karlage. 2016, 296 p. ISBN: 9786094089022
- 5 Po 25 metų galima daryti tam tikras išvadas, susijusias su istorinės atminties jamžinimu. Pagrindinė išvada neguodžianti – Lietuvos visuomenė neskiria „politinio kalinio“ nuo „tremtinio“, o pagrindinis paminklas visos Lietuvos žuvusiems partizanams Kryžkalnyje pastatytas privačios iniciatyvos dėka.
- 6 Ekspedicijos į Magadaną dalyviai Rimantas Dijokas (Utena) ir Algis Vyšniūnas (Vilnius). Vėliau prie ekspedicijos prisidėjo vietiniai lietuviai Laima Šantilenko (Magadanas) ir Viktoras Švilpa (Magadanas).
- 7 Taip ir liko neišdiskutuota idėja – vertingus kryžius ne saugoti Sibire, bet parvežti į Lietuvą.
- 8 Ekspedicijų į Tadžikiją ir Kirgiziją vadovas Algis Vyšniūnas, dalyviai Rolandas Šarapajėvas, Tomas Butkus ir LR ambasados Kazachstane sekretorius Deividas Kertenis
- 9 Rimvydas Racėnas. Paminimai Lietuvos gyventojų tremties ir kalinimo vietose 1940-1958. Knygiai, 2005 ISBN 9955443-22-7

„ESAME TREMTA, KALINTA, KANKINTA IR ŠAUDYTA,
BET NENUGALĖTA TAUTA”

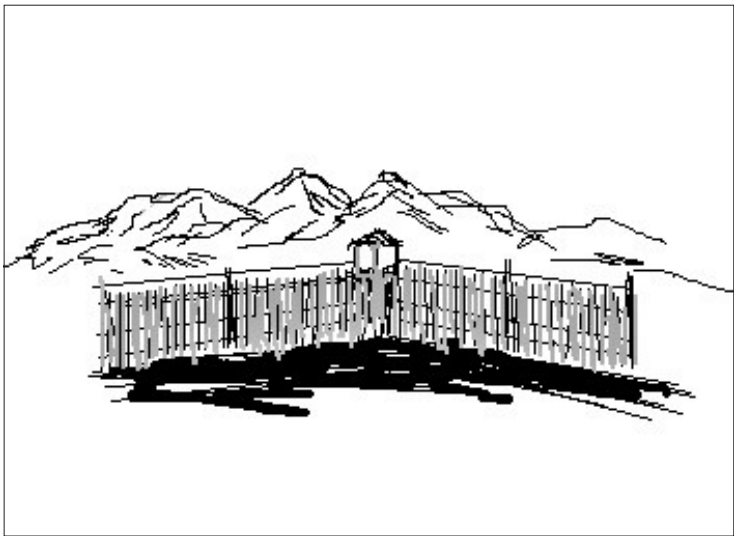
Birželio 14-oji – Gedulo ir vilties diena ir birželio 15-oji – Okupacijos ir genocido diena – tai tragizmo spalva pažymėtos datos, kurių mūsų Lietuvos kelyje į Nepriklausomybę, deja, daug.

Šios dienos daugelį metų – visą sovietmetį – nebuvo įrašytos į jokių išsimintinų dienų kalendorius. Nebuvo jų ir labai plonuose Lietuvos istorijos vadovėliuose, nes vadovėliai buvo atmiešti sovietinės ideologijos prieskoniu. Tačiau jos buvo kraujuojančiose daugybės mūsų tautos žmonių širdyse, nes šios dienos skaudžiai palietė kiekvieną Lietuvoje gyvenančią šeimą.

1940 m. birželio 15 d., sovietams okupavus Lietuvą, okupacinio režimo vykdytojai iš karto pradėjo vykdyti masinę lietuvių tautos naikinimą.

Prasidėję masiniai kaliniai pirmiausia palietė aukštas pareigasėjusius valstybės pareigūnus, kaltinamus už tariamai antisovietinę veiklą. Visos nepriklausomoje Lietuvoje veikusios partijos, išskyrus komunistų, buvo paskelbtos priešvalstybinėmis. Tokiu pretekstu per metus kalėjimuose atsidūrė per 6 tūkstančių asmenų, kai kurie tardymų metu žiauriai kankinti ar net užmušti. Daugiau nei pusė kalinių buvo išvežti į lagerius.

Kitas komunizmo nusikaltimas buvo masiniai Lietuvos gyventojų trėmimai. 1941 m. gegužės 16 d. Sovietų Sąjungos komunistų partijos Centro komitetas ir SSRS Liaudies komisarų taryba priėmė slaptą nutarimą „Dėl socialiai svetimo elemento išskeldinimo iš Pabaltijo respublikų, Vakarų Ukrainos, Vakarų Baltarusijos ir Moldavijos“. 1941 m. birželį LSSR Liaudies taryba jau buvo sudariusi vadinamųjų antisovietinių elementų sąrašus. Jame buvo, visų pirma, inteligentai, buvę ministrai, mokytojai, kunigai, taip pat daugelis Lietuvos kariuomenės karininkų.

(Tremtinio dail. Alfredo Ališausko piešinys R. Vaicekausko knygai „Ten, kur baigiasi žemė“)

1941 m. birželio 14-ąją prasidėjo iš anksto kruopščiai suplanuotas pirmasis masinis Lietuvos gyventojų trėmimas. Kai kam galbūt net sunku įsivaizduoti, kad vos per keturias paras iš viso buvo išvežta per 18 tūkstančių lietuvių. Dauguma vyrų buvo atskirti nuo šeimų ir išsiųsti į lagerius įvairiose Sovietų Sąjungos vietose. Tarp 5 tūkstančių tuo metu ištremtų vaikų atsidūrė ir Dalia Grinkevičiūtė, savo patirtį vėliau aprašiusi „Lietuviai prie Laptevų jūros“: „Septynioliktas numeris iš devyniolikto vagono – štai kas aš! <...> Per paskirstymą šaukia kiekvieną, ir žvilgsnis, kurį į mane metė juodbruvęs plieninėm akim čekistas, buvo man žiauresnis už smūgį. Tai buvo vergų pirklio žvilgsnis, tiriantis kiek turiu raumenų, kiek iš manęs galės išspausti. Pirmą kartą pajutau, kad esu daiktas.”

Net ir prasidėjęs SSRS ir Vokietijos karas nesustabdė besitraukiančių sovietų karių kraugeriško elgesio: 1941 m. birželio 24 d. Rainiuose po žiaurių kankinimų nužudyti 76 Telšių kalėjimo kaliniai, o birželio 26 d. Pravieniškių priverstinio darbo stovykloje – 230 žmonių, tarp jų – ir prižiūrėtojai lietuviai su šeimomis.

Laisvės kovų dalyvių
ir civilių gyventojų
naikinimas –
neatsiejama stalininio
teroro dalis

Karui einant į pabaigą ir SSRS kariuomenei užėmus Lietuvą, vien per 1944–1945 metus kalėjimuose atsidūrė net 54 tūkstančiai gyventojų. Iš viso 1940–1941 ir 1944–1952 metais lageriuose kalinta apie 150 tūkstančių lietuvių, iš jų du trečdalius sudarė politiniai kaliniai, taip pat keli šimtai dvasininkų.

Dar vienas komunistinio režimo brutalumo įrodymas – nukautų Lietuvos laisvės kovotojų kūnų niekinimas. Miestų ir miestelių aikštėse,

A. Jakavonytės asmeninio archyvo nuotr.

prie bažnyčių ir kitose viešose vietose sumesti partizanų kūnai išgulėdavo po kelias dienas, kartais net savaites.

1948 m. gegužės 22–23 dienomis buvo įvykdytas didžiausias XX amžiaus trėmimas Lietuvoje kodiniu pavadinimu „Pavasaris“ („Vesna“), kurio metu per prievartą buvo ištremti 40 002 Lietuvos gyventojai – 11 365 šeimos, iš jų – beveik 12 tūkstančių vaikų, apie 5 tūkstančiai asmenų, vyresnių nei 60 metų. Nemažai tremiamų žmonių žuvo per trėmimo akcijas, buvo nušauti bėgantys, daug kūdikių ir mažamečių vaikų, senyvo amžiaus žmonių mirė nuo ligų, į tremties vietas vežami gyvuliniais vagonais antisanitarinėmis sąlygomis, kiti – dėl maisto trūkumo. Dėl nepakeliamo darbo, netinkamų, alinančių buities ir sanitarinių sąlygų, prasto ir menko maisto, ligų daugiau nei 5 tūkstančiai 1948 m. tremtinių, iš jų beveik 1 000 vaikų, mirė tremtyje. Dar didesnė tremtinių dalis visam likusiam gyvenimui, jeigu ir grįžo į Lietuvą, buvo sužaloti fiziškai, psichologiškai ir dvasiškai. Tūkstantiniai skaičiai, už kiekvieno iš jų – suluošinti likimai. Suluošinti likimai ne tik ištremtųjų, bet ir jų vaikų bei vaikaičių.

Tiems, kurie vis dar bando dangstyti ir teisinti šias baisias represines akcijas, reikia garsiai priminti – trėmimo operacijos buvo iš anksto suplanuotos Maskvoje, jas vykdė dešimtys tūkstančių vidaus reikalų ir MGB darbuotojų ir daugiau kaip 10 000 vietos komunistų ir sovietinių aktyvistų.

Iš viso 1941–1952 metais gyvuliniais vagonais į Sibirą ištremta apie 5 procentai Lietuvos populiacijos – 130 tūkstančių asmenų, iš jų 70 procentų – moterys ir vaikai.

Komunizmas pasaulyje pražudė apie 100 milijonų žmonių. Palyginti mažos mūsų tautos nuostoliai milžiniški – dėl sovietinės ideologijos, paremtos masiniais

įkalinimais, trėmimais ir žudymais, tiesiogiai nukentėjo per 300 tūkstančių Lietuvos gyventojų. Ką jau kalbėti apie šimtus tūkstančių kitų, kurie, nors žiaurumų išvengę, juos patyrė kaip stebėtojai ir buvo priversti toliau gyventi tyloje bei apsimestinėje užmarštyje.

Komunizmo aukų mastą tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje sunku net įsivaizduoti. Dėl šios ideologijos žuvo daugiau žmonių nei per abu pasaulinius karus. Skaičiai labai iškalingi. Vien šios statistikos pakanka komunizmui pasmerkti.

Deja, turėjo praeiti penkiasdešimt metų, kai galėjome apie visa tai prabilti GARSIAI.

Bet ar kalbame pakankamai GARSIAI, kad tai įsisąmonintų tie, kas vis dar tarnauja rusijai, serga sovietine nostalgija arba abejingai stebi? Net ir dabar, kai rusija vykdo kruviną agresiją prieš Ukrainą ir grasina taikioms valstybėms.

Mano Tėtis, partizanas Juozas Jakavonis-Tigras, sakydavo: „Istorija moka sukti savo ratus atgal, pagrasindama: „Jeigu nebudėsite laisvės sargyboje, ateis svetimieji ir pagrobs ne tik materialinius, bet ir dvasinius turtus, kurie sudaro Tėvynės laisvės ir meilės, valstybės piliečių santarvės ir gerovės pamatą.”

Viliuosi ir tikiu, kad mūsų tautos kovotojų už laisvę genas yra paveldimas, labai stiprus ir nesunaikinamas! Jis perduodamas iš kartos į kartą. Juk esame tremta, kalinta, kankinta ir šaudyta, bet nenugalėta tauta.

Užtat mūsų maža Lietuva tokia didi savo amžinu laisvės siekiu, didvyriškais jos sūnumis ir dukromis. Nesustokime saugoti istorinę atmintį ir ginti mūsų visų Laisvę! O visiems, kurie represijomis dėl Tėvynės laisvės buvo likimo paženklinti, linkiu stiprios sveikatos, atsitiesti ir veikti. Vardan tos Lietuvos vienybės težydi!

Angelė Jakavonytė, Lietuvos Respublikos Seimo narė

VARŽYBOSE ITALIJOJE – RŪTOS MEILUTYTĖS AUKSO MEDALIS

Romoje (Italijoje) birželio 24 d. vykstančiose plaukimo varžybose aukso medalį iškovojė **Rūta Meilutytė**.

Lietuvė 50 m plaukimo krūtine finale distanciją įveikė per 29,79 sek. ir užėmė pirmą vietą.

Kotryna Teterevkova A finale finišavo per 31,48 sek. ir užėmė 8-ą vietą.

Sidabru pasipuošė italė Anita Bottazzo (30,23 sek.), o bronzą atiteko airei Monai McSharry (30,59 ek.).

„Sette Colli Trophy“ plaukimo varžybose į A finalą buvo patekusios dvi Lietuvos atstovės – Rūta Meilutytė ir Kotryna Teterevkova. Lietuvos plaukikės startavo 50 m plaukimo krū-

tine atrankoje. Tarp visų dalyvių greičiausiai atrankoje pasirodė R. Meilutytė, kuri distanciją įveikė per 30,02 sek.

Kotryna Teterevkova savo plaukimo metu finišavo per 31,1 sek. ir bendroje įskaitoje užėmė 8-ą vietą. Pagal geriausią parodytą laiką arčiausiai R. Meilutytės buvo italė Anita Botazzo, kuri finišavo per 30,33 sek. Šios rungties finalas birželio 24 d. lėmė Rūtos Meilutytės pergalę.

Tuo tarpu atrankos barjero 100 m laisvu stiliumi plaukime neperžengė Daniilas Pancerevas, kuris distanciją įveikė per 50,8 sek. ir bendroje įskaitoje liko 56-as.

LRT

Lietuvos plaukikė Rūta Meilutytė.

D. Kibirkščio/LPF nuotr.

EUROPOS ŽAIDYNĖSE – DAR VIENA LIETUVOS BOKSININKO PERGALE

Robertas Liorančas / LBF nuotr.

Europos žaidynėse birželio 24 d., šeštadienį Lietuvos bokso rinktinė iškovojo vieną pergalę ir patyrė vieną pralai-

mėjimą. Svorio kategorijos iki 80 kg šešioliktfinalyje **Robertas Liorančas** įtikinamai įro-

dė savo pranašumą prieš moldavą Andrejų Chiriacovą – 5:0, rašoma LTOK.lt.

Lietuvos atletą šioje dvikovoje kartu su kitais mūsų šalies rinktinės boksininkais, treneriais, delegacijos nariais iš tribūnų palaikė ir Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidentė olimpinė čempionė Daina Gudžinevičiūtė.

Antroji birželio 24 d. vakarą iš Lietuvos delegacijos pasirodė **Austėja Aučiūtė**, kuri kovojo svorio kategorijoje iki 66 kg.

LIETUVOS STALO TENISININKĖ SUKŪRĖ SENSACIJĄ EUROPOS ŽAIDYNĖSE

„Netikiu. Nors ir turiu tikėti. Bet netikiu“, – sunkiai tramdydama džiaugsmo ašaromis išsiveržusias emocijas kartojė **Kornelija Riliškytė**, sukūrusi sensaciją Europos žaidynių stalo teniso turnyre, rašoma LTOK.lt.

585 vietą pasaulio reitinge užimanti lietuvė Krokuvoje vykstančių žaidynių antrajame etape 4:0 (11:9, 11:6, 11:9, 12:10) palaužė 140 planetos raketę italę **Deborą Vivarelli**.

30 metų Italijos stalo tenisininkė buvo laikoma aki-vaizdžia dvikovos favorite ir tai, anot 20-metės lietuvės, buvo labai svarbus veiksnys jai žengiant pergalės link.

„Aš turėjau psichologinį pranašumą. Ji pradėjo mačą

su jauduliu. Ir ilgai negalėjo atsikratyti. O aš, laimėjusi pirmą setą, pasijaučiau komfortiškai. Po antro – dar labiau. Bet antroje mačo pusėje jau ji neturėjo ko prarasti, o man atsirado jaudulys. Bet susitvarkiau su tuo ir labai džiaugiuosi. Ir noriu gyventi šioje akimirkoje“, – sakė trenerės Jolantos Prūsienės auklėtinė.

LRT

Stalo tenisininkė Kornelija Riliškytė.

K. Štreimikio / LTOK nuotr.

Pirmame turnyro mače ji pademonstravo neįtikėtiną kovingumą ir 4:3 palaužė Sakartvelo atstovę **Aną Nikoiani**, nors buvo atsilikusi 0:3.

K.Riliškytės šešioliktfinalyje laukia dar sunkesnis išbandymas – akistata su 19 vietą pasaulio reitinge užimančia Prancūzijai atstovaujančia 37 metų kine **Jis Nan Yuan**.

Ji jau pirmoje turnyro dvikovoje taškais 0:5 nusileido turkei Busenaz Surmeneli. Beveik visų raundų metu teisėjai įžvelgė itin aiškų Lietuvos varžovės pranašumą.

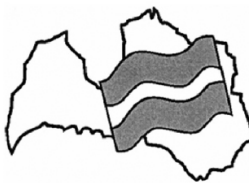
Birželio 23 d. pergalingai varžybas pradėjo ir svorio kate-

gorijos iki 71 kg turnyre pirmą dvikovą laimėjęs **Aleksandras Trofimčukas**. Tuo tarpu Andriejus Lavrenovas (iki 63,5 kg) pralaimėjo ir buvo priverstas pasitraukti iš varžybų. Iš viso į Europos žaidynes atvyko aštuoni Lietuvos boksininkai. LRT

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM
Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org
www.facebook.com/latvianclevelandcu

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuootojai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.